

II

BIJLAGE: FACTSHEETS KRW-WATERLICHAMEN

Factsheet: NL09_08_2

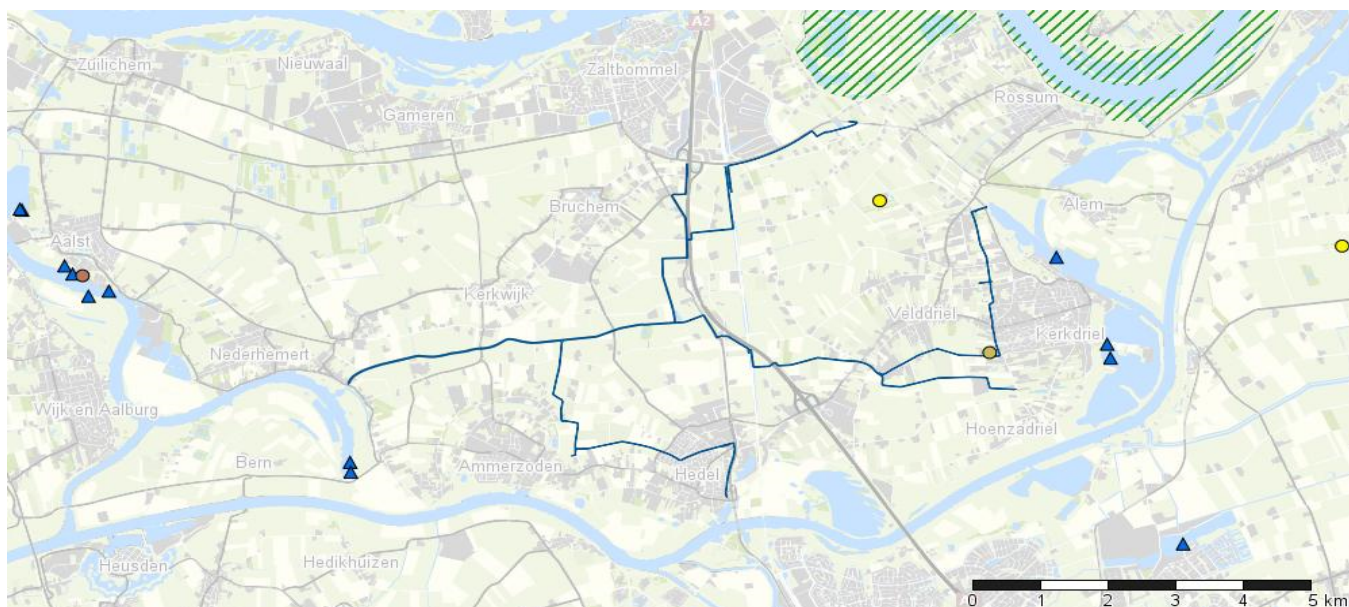
Kanalen Bommelerwaard Oost

Deze factsheet bevat relevante informatie over het waterlichaam met uitzondering van landelijke maatregelen. Iedere overheid is verantwoordelijk voor het deel van de inhoud, dat conform de omschrijving in het Waterbesluit en in het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water tot haar bevoegdheden behoort.

1. Basisgegevens

Dit onderdeel beschrijft de kenmerken en de status van het waterlichaam en geeft informatie over de beschermde gebieden, die een relatie met het waterlichaam hebben.

Naam:	Kanalen Bommelerwaard Oost	Code:	NL09_08_2
Deelstroomgebied:	Rijn West	Type:	M3
Waterbeheerder:	Waterschap Rivierenland	Status:	Kunstmatig
		Wateronttrekking t.b.v. menselijke consumptie:	Nee
Provincies:	Provincie Gelderland		
Gemeenten:	Maasdriel, Zaltbommel		

	KRW Oppervlaktewaterlichaam	Winnings voor menselijke consumptie:	
	Natura2000 gebied		Publieke grondwaterwinning
	Schelpdierwater		Industriële grondwaterwinning
	Zwemwaterlocatie		Overige grondwaterwinning
			Inname oppervlaktewater

Karakterschets:

Langzaamstromend kanaalwater dat wordt gevoed door inlaat vanuit de Maas en overtollig neerslagwater uit de polders. De stromingsrichting in deze kanalen is gedurende het jaar constant, van oost-naar west.

Wijzigingen oppervlaktewaterlichaam

T.o.v. de planperiode 2010-2015 zijn de doelen (GEP's) aangepast, zowel administratief en als gevolg van voortschrijdend inzicht in het watersysteem. Voor de motivering van de aanpassingen wordt verwezen naar de rapportage 'Actualisatie waterlichamen en GEP's' van Royal HaskoningDHV (Evers, 2014). Deze rapportage is beschikbaar op website van Waterschap Rivierenland:

http://www.waterschaprivierenland.nl/werk_uitvoering/kaderrichtlijn_water

Beschermde gebieden:

Er zijn geen relevante beschermde gebieden voor dit waterlichaam.

Status: Kunstmatig

Het waterlichaam is door mensen gegraven op een plaats waar voorheen geen water was.

2. Belastingen en effecten van menselijke activiteiten

Voor de analyse van een waterlichaam wordt gebruik gemaakt van de DPSIR methode: Drivers - Pressures - State - Impact - Responses. Bepaalde functies (D) zorgen voor een belasting (P) die invloed heeft op de toestand (S) en het functioneren van het waterlichaam (I), die vragen om een respons (R) via maatregelen en/of toepassing van een uitzondering. Dit blok beschrijft de significante belastingen (P) door gebruiksfuncties (D) op het waterlichaam en geeft informatie over de effecten (I) ervan. Bij de volgende onderdelen komen S, I en R aan bod.

Menselijke activiteiten en effecten

Categorie	Belasting	Functie	Effect
diffuse bronnen	Landbouwactiviteiten	Landbouw	Belasting met onder meer stikstof, fosfaat en gewasbeschermingsmiddel en daarmee beïnvloeding van ecologische en chemische waterkwaliteit
diffuse bronnen	Infrastructuur	Transport	belasting waterkwaliteit
regulering waterbeweging	Fysieke wijziging watersysteem - anders / overig	Anders	teveel bagger kan tot kwantiteitsproblemen leiden a.g.v. beperkter doorstroomprofiel en tot kwaliteitsproblemen door vermindering van waterdiepte. Frequent baggeren voorkomt deze problemen. Verminderde stroming en habitatdiversiteit
regulering waterbeweging	Dammen, dijken, kribben en stuwen - anders / overig	Anders	onnatuurlijk peilbeheer is nadelig voor ecologische ontwikkeling aantasting van het natuurlijk hydrologisch regime
overige belastingen	Andere antropogene belastingen	Anders	belemmering ontwikkeling vegetatie en fauna door intensief beheer en onderhoud

Toelichting:

Met behulp van een landelijke analyse zijn de aanwezige belastingen voor dit waterlichaam geanalyseerd. Vervolgens zijn met behulp van expert judgement de functie van de belasting en het effect op de toestand van het waterlichaam in beeld gebracht.

De belasting door landbouwgronden en als gevolg daarvan het negatieve effect op de waterkwaliteit willen we zoveel als mogelijk beperken door middel van het stimuleren van gebiedsgerichte, bovenwettelijke maatregelen. Tegelijkertijd rekenen wij hierbij nadrukkelijk ook op de effecten van het generieke landelijke beleid.

Op de emissie van schadelijke stoffen (b.v. PAK, zware metalen) naar oppervlaktewater als gevolg van diffuse bronnen zoals verkeer (weg/rail), infrastructuur en atmosferische depositie hebben wij als regionale waterbeheerder nagenoeg geen grip. Voor de aanpak van dit soort diffuse bronnen zijn nationale of beter Europese kaders nodig. Wij blijven deze stoffen monitoren en zullen dit thema blijven agenderen bij het Rijk.

Toelichting toestand, maatregelen en prognose

De biologie is nog niet goed voor macrofauna, vis en fytoplankton (matig) en overige waterflora (ontoereikend). De specifiek verontreinigende stoffen kobalt, koper en seleen overschrijden de norm. Het waterschap heeft geen of zeer beperkte mogelijkheden om deze stoffen met gerichte maatregelen 'aan te pakken' (zie ook onder 'motivering chemische toestand').

Het maatregelprogramma focust daarom met name op het creëren van optimalisatiekansen door zowel inrichtings- als beheer-en-onderhoud-maatregelen slim te combineren.

Dit programma draagt bij aan verbetering van biologische en/of algemeen fysisch-chemische parameters. Alle doelen zullen evenwel nog niet aan het einde van de 2e planperiode (2021) bereikt zijn. De prognose van de toestand in 2021, zoals opgenomen in '3.Status, doelen en toestand', is naar aanleiding van ervaringen in de 1e planperiode gebaseerd op een behoudende, expert-judgement inschatting.

3. Toestand

Dit onderdeel beschrijft doelen en toestand (S) van het waterlichaam. Daarbij wordt gemotiveerd indien wordt afgeweken van nationaal vastgestelde doelen en indien de toestand achteruit gaat. Duidelijk wordt voor welke biologische groepen en stoffen het waterlichaam niet voldoet (I). De prognose 2027 is een eerste ambtelijke inschatting. Deze prognose is geen onderdeel geweest van de ontwerp-plannen en daarom nu niet overal bestuurlijk vastgesteld.

Ecologische toestand

Biologie	GEP	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
Macrofauna (EKR)	≥ 0,60				
Overige waterflora (EKR)	≥ 0,60				
Vis (EKR)	≥ 0,60	*			
Fytoplankton (EKR)	≥ 0,60	*			

Algemeen fysische chemie

Fosfor totaal (zomergemiddelde) (mg P/l)	≤ 0,15				
Stikstof totaal (zomergemiddelde) (mg N/l)	≤ 2,80				
DIN (winterperiode) (mg N/l)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Zoutgehalte (zomergemiddelde) (mg Cl/l)	≤ 300				
Temperatuur (max. waarde) (gr.C)	≤ 25,0				
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)	5,5 - 8,5				
Zuurstofverzadiging(sgraad)(zomergemiddelde) (%)	40 - 120				
Doorzicht (zomergemiddelde) (m)	≥ 0,65	*			

Specifieke verontreinigende stoffen (normoverschrijding)	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
benzo(a)antraceen				
seleen				
uranium				
zink				

Legenda: blauw = zeer goed / voldoet groen = goed geel = matig oranje = ontoereikend
 rood = slecht / voldoet niet leeg = geen gegevens

*: deze toestandsbeoordeling betreft een expertoordeel.

Afhankelijk van het type KRW-waterlichaam dat gebruikt is voor de toestandsbeoordeling (het doeltyp, hier M3) zijn bepaalde maatlaten niet van toepassing. Deze maatlaten zijn met NVT in de toestandskolommen gemarkeerd.

A: Er is sprake van achteruitgang van de toestand ten opzichte van 2009

Motivering ecologische toestand:

De prognose voor 2027 is gebaseerd op de ambitie om de KRW-doelen in 2027 te hebben bereikt. Deze prognose is na de inspraakprocedure toegevoegd en betreft een ambtshalve Rijn-West inschatting. In de aanloop naar het volgende SGBP (2021-2027) wordt nagegaan in hoeverre de randvoorwaarden (o.a. generiek beleid; zie ook Adviesnota Schoon Water Rijn-West, juli 2014) zijn vervuld en in hoeverre de uitgevoerde maatregelen de te verwachten effecten hebben. Op basis hiervan wordt in het SGBP 2021-2027 bepaald of voor een aantal waterlichamen extra maatregelen gewenst zijn om de ambitie te halen, een voorstel voor verlenging van de termijn aan de orde is of eventueel doelaanpassing.

Chemische toestand

Ubiquitaire stoffen (normoverschrijding)	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
kwik				
tributyltin (kation)				

Niet-ubiquitaire stoffen (normoverschrijding)	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
fluorantheen				

Motivering chemische toestand:

De doelen voor een aantal 'ubiquitaire stoffen' worden in 2027 niet overal bereikt. Dit zijn stoffen die vanwege hun historische aanwezigheid in sommige waterlichamen nog langere tijd als knelpunt in het water worden gemeten zonder dat hiervoor maatregelen mogelijk zijn. Voor de overige stoffen die deel uitmaken van de chemische toestand worden de doelen in 2027 wel bereikt. Deze prognose is na de inspraakprocedure toegevoegd en betreft een ambtshalve aanvulling omdat een bestuurlijk besluit over een prognose niet nodig is.

Eindoordeel		Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
Chemie	Chemie totaal	 *			
	Ubiquitaire stoffen				
	Niet-Ubiquitaire stoffen				
Ecologie	Ecologie totaal	 *			
	Biologie totaal	 *			
	Fysische chemie	 *			
	Specifieke verontreinigende stoffen	 *			

Legenda:

- Chemie: blauw = goed / voldoet   rood = niet goed / voldoet niet
- Ecologie: blauw = zeer goed / voldoet   groen = goed   geel = matig
- oranje = ontoereikend   rood = slecht / voldoet niet

*: deze toestandsbeoordeling betreft een expertoordeel.

Onder ubiquitaire stoffen wordt verstaan: stoffen waarvan de productie of het gebruik al is verboden, maar die vanwege persistentie nog lang in het milieu zullen voorkomen.

4. Maatregelen

Als de toestand niet aan de doelen voldoet kunnen aanvullende maatregelen nodig zijn (R). Er zijn landelijke en gebiedsgerichte maatregelen. De landelijke maatregelen staan in het maatregelprogramma bij het stroomgebiedbeheerplan. Gebiedsgerichte maatregelen staan hieronder in tabellen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen:

1. maatregelen in SGBP 2009 voor de periode t/m 2015
2. overige maatregelen uitgevoerd in de periode t/m 2015
3. maatregelen gepland voor de periode 2016 - 2021
4. maatregelen gepland voor de periode 2022 - 2027

Verder is aangegeven wanneer een maatregel is gericht op de opgave op grond van een beschermd gebied.

Maatregelen in SGBP 2009 voor de periode t/m 2015

Oorspronkelijke naam: Autonom Baggeren		Omvang: 61.632 m3
SGBP omschrijving: verwijderen eutrofe bagger		
Initiatiefnemer:		
Voortgang:	m3 Uitgevoerd: 32.927 Gefaseerd: 28.705	Motivering:
Toelichting: Is autonome maatregel die bijdraagt aan KRW-doel. Uitgangspunt is dat in 2015 de watergangen op 1 meter diepte zijn gebracht. Maximaal zinvol is ook 1 meter. Generiek baggerprogramma is evenredig verdeeld over waterlichamen in deelgebieden.		
Oorspronkelijke naam: Baggeren tbv waterkwaliteitsknelpunten		Omvang: 1.000 m3
SGBP omschrijving: verwijderen eutrofe bagger		
Initiatiefnemer:		
Voortgang:	m3 Vervangen: 1.000	Motivering: wordt vervangen door de maatregel 'verbreden/verdiepen watersysteem in planperiode SGBP2 2016-2021
Toelichting: Door extra baggeren oplossen van waterkwaliteitsknelpunten		
Oorspronkelijke naam: Natuurvriendelijk (ecologisch) onderhoud van waterlichamen		Omvang: 3,4 km
SGBP omschrijving: uitvoeren op waterkwaliteit gericht onderhouds-/maaibeheer (water en natte oever)		
Initiatiefnemer:		
Voortgang:	km Uitgevoerd: 2,24 Gefaseerd: 1,16	Motivering: Hier ligt bestuurlijk besluit van 5-4-2011 aan ten grondslag (Temporisering aanleg natuurvriendelijke oevers NBW en KRW).
Toelichting: Lokaal niet mogelijk vanwege beperken aan- en afvoer van water. Hierdoor treedt schade aan functies op. Alleen mogelijk op locaties waar overdimensionering (nvo) plaatsvindt. lengte in km * breedte strook 7.5 m / 1000		
Oorspronkelijke naam: Natuurvriendelijke oevers KRW in waterlichamen		Omvang: 3,4 km
SGBP omschrijving: verbreden watergang/-systeem langzaam stromend of stilstaand: NVO groter dan 3m en kleiner dan 10 m		
Initiatiefnemer:		
Voortgang:	km Uitgevoerd: 2,24 Gefaseerd: 1,16	Motivering: Hier ligt bestuurlijk besluit van 5-4-2011 aan ten grondslag (Temporisering aanleg natuurvriendelijke oevers NBW en KRW)

Toelichting:	Breedte nvo is afhankelijk van breedte watergang. Lokaal is maatregel niet mogelijk wegens aanwezigheid wegen en bebouwing. Verwijderen hiervan is onacceptabel. Aanleg van natuurvriendelijke oever binnen profiel is niet mogelijk wegens vermindering afvoer.	
Oorspronkelijke naam:	Uitvoeren/aanleg vispassages	Omvang: 0 stuks
SGBP omschrijving:	vispasseerbaar maken kunstwerken	
Initiatiefnemer:		
Voortgang:	stuks	Motivering:
Toelichting:		
Oorspronkelijke naam:	Communicatie over gebruik koperbaden, kunstmestkantenstrooier en beperken erfafspoeling	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	geven van voorlichting	
Initiatiefnemer:		
Voortgang:	stuks	Motivering:
	Uitgevoerd: 1	
Toelichting:	**) in totaal 1 stuks voor het beheergebied waterbeheerder. Communicatie met agrariers over "goede agrarische bedrijfsvoering" waardoor minder emissie naar oppervlaktewater optreedt en de waterkwaliteit kan verbeteren. In de periode 2010 tot en met 2013 is jaarlijks via folders doorlopend over deze doelstelling gecommuniceerd. Communicatie heeft in het hele beheergebied van het waterschap plaatsgevonden en is van toepassing op alle oppervlaktewaterlichamen.	
Oorspronkelijke naam:	KRW Onderzoeksprogramma	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek	
Initiatiefnemer:		
Voortgang:	stuks	Motivering:
	Uitgevoerd: 10 Ingetrokken: 1	Het KRW innovatieonderzoek Actief Visstandbeheer is vervallen wegens gebrek aan draagvlak.
Toelichting:	**) in totaal 11 stuks voor het beheergebied waterbeheerder. Elf specifieke onderzoeksprojecten voor de KRW vinden plaats in de periode 2009 tot en met 2015. Totale investeringskosten bedragen 0,5 miljoen euro. Tot en met 2013 zijn negen projecten uitgevoerd en afgerond. Het onderzoek naar Actief Biologisch Beheer is ingetrokken vanwege maatschappelijke weerstand. Het project 'flexibel peilbeheer' wordt in 2015 afgerond.	
Oorspronkelijke naam:	Pilot terugdringen emissie landbouw	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek	
Initiatiefnemer:		
Voortgang:	stuks	Motivering:
	Uitgevoerd: 3	
Toelichting:	**) in totaal 3 stuks voor het beheergebied waterbeheerder. Met de landbouwsector worden (innovatieve) pilots uitgevoerd om emissie vanuit landbouw te verminderen. Met pilots worden veelal de mogelijkheden, effecten en draagvlak van specifieke maatregelen verkend. In 2012 is één pilot in de chrysantenteelt afgerond. In 2013 is het Interreg project Natuurlijke Grenswateren afgerond. De derde, Minder nutriënten Langs de Linge' wordt in 2015 afgerond.	

Oorspronkelijke naam: Stimuleren inrichten mestvrije zones		Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving: geven van voorlichting		
Initiatiefnemer:		
Voortgang: Uitgevoerd: 1	stuks	Motivering:
Toelichting: **) in totaal 1 stuks voor het beheergebied waterbeheerder. Stimuleringsregeling voor het beperken van uit- en afspoeling en directe emissies van meststoffen en bestrijdingsmiddelen. De volgende stimuleringsregelingen (hebben) bestaan: - Stimuleringsregeling akkerranden Actief Randenbeheer Brabant (2007-2014) - Stimuleringsregeling akkerranden Langs de Linge (2010-2013) - Stimuleringsregeling akkerranden Natuurlijke Grenswateren (2011-2012) - Stimuleringsregeling akkerranden Gelders Rivierengebied (2012-2014)		
Oorspronkelijke naam: Stimulering beperking emissie diffuse bronnen		Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving: overige bronmaatregelen		
Initiatiefnemer:		
Voortgang: Uitgevoerd: 2 Vervangen: 2	stuks	Motivering: Deze maatregel, in verbrede vorm, komt terug in de planperiode SGBP2 2016-2021
Toelichting: **) in totaal 4 stuks voor het beheergebied waterbeheerder. Financiële bijdrage voor maatregelen ter beperking van specifieke emissie van stoffen. Maatregel focust zich met name op de aanleg van vuilwaterinnamepunten voor recreatievaart op de (Beneden-)Linge. Daarnaast is met deze maatregel ook het certificaat Duurzaam Terreinbeheer voor toepassing van bestrijdingsmiddelen op terreinen van WSRL gebiedsbreed gerealiseerd.		

Overige maatregelen uitgevoerd in de periode t/m 2015

Er zijn geen overige maatregelen uitgevoerd in de periode t/m 2015

Maatregelen gepland voor de periode 2016 - 2021

Oorspronkelijke naam:	Autonoom Baggeren	Omvang: 61.632 m3
SGBP omschrijving:	verwijderen eutrofe bagger	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	<p>Is autonome maatregel die bijdraagt aan KRW-doel. Het generiek baggerprogramma is evenredig verdeeld over waterlichamen in deelgebieden waar in de planperiode 2016-2021 de baggercyclus loopt. Deze maatregel is een voortzetting van het baggerprogramma dat ook al liep in 2010-2015.</p> <p>Het op diepte brengen van een watergang (door het baggeren) zorgt ervoor dat de watergang minder snel opwarmt en het verwijderen van de bagger zorgt er bovendien voor dat nutriënten en milieu hygiënische verontreinigingen worden afgevoerd. Dit bevordert de randvoorwaarden voor een goed ecosysteem.</p>	
Oorspronkelijke naam:	Communicatie mbt waterkwaliteit	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	geven van voorlichting	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	<p>**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Communicatie in brede zin: bv. richting landbouw, sportvisserij en andere functies/gebruikers. Doel is informeren en vergroten bewustwording wat bijvoorbeeld kan leiden tot vermindering van emissies naar oppervlaktewater en verbetering van de waterkwaliteit. Dit is een doorlopende maatregel uit SGBP1. Eerder is onder meer via folders/nieuwsbrieven gecommuniceerd.</p> <p>Deze maatregel heeft in beginsel betrekking op alle kwaliteitsparameters. De maatregel is randvoorwaardelijk voor de effectiviteit van alle voorgenomen (overheids)maatregelen. Tevens bevorderen we hiermee begrip en draagvlak bij externe partijen.</p>	
Oorspronkelijke naam:	Herprofilen oevers	Omvang: **) km
SGBP omschrijving:	verbreden watergang/-systeem langzaam stromend of stilstaand: NVO groter dan 3m en kleiner dan 10 m	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	<p>**) in totaal 60 km voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Een inventarisatie heeft aangetoond dat een aantal oudere natuurvriendelijke oevers sterk verlanden, of geheel niet tot ontwikkeling zijn gekomen. Niet ontwikkelde of verlande oevers dragen niet bij aan de waterkwaliteitsdoelen. Deze oevers kunnen met de huidige kennis en inzichten door middel van herprofilen beter ingericht worden. Deze maatregel draagt bij aan verbetering van de vier biologische parameters, doorzicht en de nutriënten P en N.</p> <p>Op basis van de gegevensanalyse komt bijna 80 kilometer NVO in aanmerking voor herprofilen. In samenhang met het optimaliseren van beheer en onderhoud zal bekeken worden welke trajecten van waterlichamen met verlande oevers voor herprofilering in aanmerking komen.</p> <p>Wij denken hierbij aan een indicatie van: Beekrestanten Bloemers 700m, Beekrestanten Citters 1900m, Beken Groesbeek 2500m, Beneden-Linge 1600m, Kanalen Bommelerwaard-oost 100m, Kanalen Bommelerwaard-west 1900m, Kanalen Land van Heusden&Altena 300m, Kanalen Lek&Linge 300m, Kanalen Quarles van Ufford 9000m, Kanalen Tielerwaarden 1100m, Linge en Kanalen Nederbetuwe 15700m, Linge en Kanalen Overbetuwe 33000m, Sloten Lek & Linge 200m, Sloten Nederbetuwe 2500m, Sloten Tielerwaarden 7300m.</p> <p>De komende planperiode gaan wij 60 km van deze verlande / niet effectieve natuurvriendelijke oevers herprofilen.</p>	

Oorspronkelijke naam:	KRW Onderzoeksprogramma	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	<p>**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen. Het KRW onderzoeksprogramma heeft als doel om kennis met de praktijk te verbinden en de kennis over het functioneren van onze watersystemen te vergroten. Het onderzoeksprogramma richt zich daarom: -Op het actualiseren van bestaande kennis (effectieve maatregelen, beperkende factoren, functioneren watersysteem, etc.); -Op het genereren van nieuwe kennis ten behoeve van nog te nemen maatregelen.</p> <p>Specifieke onderzoeksprojecten voor de KRW zijn het haalbaarheidsonderzoek 'Optimalisatie beheer en onderhoud' (wordt gebied breed uitgevoerd) en onderzoek naar nut en noodzaak verbetering RWZI Groesbeek (specifiek voor het waterlichaam Beken Groesbeek).</p>	
Oorspronkelijke naam:	Natuurvriendelijk (ecologisch) onderhoud van waterlichamen	Omvang: **) km
SGBP omschrijving:	uitvoeren op waterkwaliteit gericht onderhouds-/maaibeheer (water en natte oever)	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	<p>**) in totaal 26 km voor meerdere waterlichamen. Natuurvriendelijk onderhoud op de locaties waar natuurvriendelijke oevers worden aangelegd in SGBP2. Ook geherprofileerde oevers werden en worden natuurvriendelijk onderhouden. Deze maatregel draagt bij aan verbetering van de vier biologische parameters en de nutriënten P en N.</p> <p>Van deze 26 km is 6-8 km geraamd in het waterlichaam Hoge Boezem (zie maatregel aanleg natuurvriendelijk oevers). De overige 18-20 km wordt verdeeld over het zoekgebied Alm en Biesbosch, Betuwe, Beneden-Linge, Bommelerwaard en Land van Maas en Waal.</p>	
Oorspronkelijke naam:	Natuurvriendelijke oevers KRW in waterlichamen	Omvang: **) km
SGBP omschrijving:	verbreden watergang/-systeem langzaam stromend of stilstaand: NVO groter dan 3m en kleiner dan 10 m	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		

Toelichting:	<p>** in totaal 26 km voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Betreft de aanleg van natuurvriendelijke oevers in KRW-waterlichamen, danwel - onder randvoorwaarden - in waterlopen welke direct aansluiten op KRW-waterlichamen. Deze maatregel draagt bij aan verbetering van de vier biologische parameters, doorzicht en de nutriënten P en N.</p> <p>Breedte natuurvriendelijke oever is afhankelijk van breedte watergang. Aanleg van natuurvriendelijke oever binnen profiel is in bepaalde situaties niet mogelijk wegens risico op vermindering afvoer.</p> <p>Van het voornemen om 26 km natuurvriendelijke oevers aan te leggen is 6-8 km natuurvriendelijk oever geraamd in het waterlichaam Hoge Boezem in de Alblasserwaard. De overige 18-20 km wordt verdeeld over het zoekgebied Alm en Biesbosch, Betuwe, Beneden-Linge, Bommelerwaard en Land van Maas en Waal.</p> <p>Deze maatregel wordt ingezet op het niveau van het beheergebied en niet als specifieke maatregel per locatie en per waterlichaam, omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op voorhand is niet te voorspellen welke kansen voor uitvoering van specifieke maatregelen zich in de planperiode voordoen; - Op voorhand is niet te voorspellen waar grondverwerving ten behoeve van de uitvoering van een maatregel het voorspoedigst zal gaan; - Op voorhand is niet te voorspellen waar beheersovereenkomsten met grondeigenaren kunnen worden afgesloten.
---------------------	--

Oorspronkelijke naam:	Stimuleren bovenwettelijke/innovatieve maatregelen landbouw	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		

Toelichting:	<p>** in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Deze maatregel is primair gericht op het terugdringen van emissies vanuit de landbouw. Hiermee heeft het waterschap de mogelijkheid om bovenwettelijke/-innovatieve maatregelen in de landbouwsector te stimuleren/ondersteunen. Dit past in de aanpak van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW). Dit wordt in de 2e planperiode samen met LTO op gebiedsniveau uitgewerkt.</p> <p>Het gaat bij deze maatregel bv. om het uitwisselen van kennis met groepen ondernemers, gericht op toepassing van innovaties, het sluiten van kringlopen en het verminderen van emissies naar bodem, water en lucht. Concreet zou het kunnen gaan om projecten gericht op bijvoorbeeld het verbeteren van het mineralenmanagement in de melkveehouderij, het verbeteren van bodembeheer in de akkerbouw, integraal watermanagement op bedrijfsniveau, het verminderen van emissies van gewasbeschermingsmiddelen enz.</p> <p>Deze maatregel wordt ingezet op het niveau van het beheergebied en niet als specifieke maatregel per locatie en per waterlichaam, omdat op voorhand niet is te voorspellen welke kansen voor uitvoering van specifieke maatregelen zich in de planperiode voordoen.</p> <p>De gebieden waar we in samenwerking met LTO met DAW aan de slag willen zijn: Alblasserwaard, Alm&Biesbosch, Land van Maas en Waal, Groesbeek/Ooijpolder, Betuwe en Bommelerwaard.</p>
---------------------	---

Oorspronkelijke naam:	Stimulering beperking emissie diffuse bronnen	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	overige bronmaatregelen	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		

Toelichting:	<p>** in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Deze maatregel is primair gericht op het terugdringen van emissies vanuit de niet-landbouw. In de 1e planperiode hebben we deze maatregel geïntroduceerd en dit loopt door in de 2e planperiode.</p> <p>Derde partijen (niet-landbouw) die maatregelen willen nemen gericht op het beperken van diffuse stoffen, kunnen hierbij door het waterschap worden gestimuleerd. Bijvoorbeeld de aanleg van vuilwaterinzamelpunten door gemeenten ten behoeve van de recreatievaart.</p> <p>Hiermee heeft het waterschap de mogelijkheid om emissiebeperkende (bovenwettelijke/-innovatieve) maatregelen buiten de landbouwsector te stimuleren/ondersteunen door middel van een financiële bijdrage voor maatregelen ter beperking van specifieke emissies van stoffen.</p> <p>Deze maatregel wordt ingezet op het niveau van het beheergebied en niet als specifieke maatregel per locatie en per waterlichaam, omdat op voorhand niet is te voorspellen welke kansen voor uitvoering van specifieke maatregelen zich in de planperiode voordoen.</p>	
---------------------	---	--

Oorspronkelijke naam:	Stimuleringsregeling Actief randenbeheer	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	geven van voorlichting	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	<p>** in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Stimuleringsregeling voor het beperken van uit- en afspoeling en directe emissies van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen via bufferstroken.</p> <p>Het gaat bij deze maatregel om aanleg en beheer van bufferstroken (zijnde mest- en spuitvrije zones), welke direct gelegen zijn naast watergangen.</p> <p>Deze maatregel wordt ingezet op het niveau van het beheergebied en niet als specifieke maatregel per locatie en per waterlichaam, omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op voorhand is niet te voorspellen welke kansen voor uitvoering van specifieke maatregelen zich in de planperiode voordoen; - Op voorhand is niet te voorspellen waar beheersovereenkomsten met grondeigenaren kunnen worden afgesloten. 	
Oorspronkelijke naam:	Uitvoeren Vismigratieprogramma	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	vispasseerbaar maken kunstwerken	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		

Toelichting:	<p>** in totaal 1 stuks voor het beheergebied waterbeheerder.</p> <p>Met aanpassingen in de inrichting en het beheer en onderhoud van de watergangen wordt de biotoop van de vis zodanig op orde gebracht dat deze er kunnen opgroeien, schuilen en voortplanten. Van belang is dat vissen deze biotoop ook kunnen bereiken.</p> <p>Deze maatregel draagt bij aan de verbetering van de algemene biologische parameter vis in het beheergebied van WSRL. Het herstellen van vrije vismigratiemogelijkheden door het opheffen van knelpunten is beschreven in de vismigratievisie 'Ruim baan voor vis' (Vismigratieplan Waterschap Rivierenland 2009-2015, februari 2009).</p> <p>Door de ervaringen in SGBP1 is het zinvol het vismigratieplan te herijken, met de insteek om vismigratieroutes voor 2027 te realiseren. Dit moet leiden tot prioritering en keuzes: welke knelpunten gaan we oplossen en welke vismigratieroute is het meest kansrijk om mee te beginnen.</p> <p>We onderscheiden vier vismigratieroutes:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Vismigratieroute Alblasserwaard; -Vismigratieroute Linge; -Vismigratieroute Alm en Biesbosch; -Vismigratieroute Citters. <p>Deze routes sluiten aan bij de visie op vismigratie binnen Rijn West (routekaart voor vismigratie in de Nederlandse Delta). We combineren deze routes bij voorkeur met R-type waterlichamen in ons beheersgebied.</p> <p>Focus is om de meest urgente knelpunten op te lossen om daarmee vrije vismigratieroutes te creëren. De nadruk komt meer te liggen op de vismigratieroute. In de tweede planperiode geven we invulling aan het vismigratieprogramma; we herijken de vismigratievisie en geven invulling aan de prioritering van de vismigratieroutes en we denken, indicatief, aan het oplossen van ca. 10 à 20 vismigratieknelpunten.</p>
---------------------	---

Oorspronkelijke naam:	Verbreden/verdiepen watersysteem	Omvang: ** ha
SGBP omschrijving:	verdiepen watergang/-systeem (overdimensioneren)	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	<p>** in totaal 55 ha voor het beheergebied waterbeheerder.</p> <p>Het op voldoende diepte brengen en/of het verbreden van het natte profiel (creëren groter doorstroomprofiel) van watergangen kan van belang zijn voor het verbeteren van de waterkwaliteit en het oplossen van waterkwantiteitsknelpunten op specifieke locaties. Deze maatregel draagt bij aan verbetering van de vier biologische parameters.</p> <p>Deze maatregel wordt ingezet op het niveau van het beheergebied en niet als specifieke maatregel per locatie en per waterlichaam, omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op voorhand is niet te voorspellen welke kansen voor uitvoering van specifieke maatregelen zich in de planperiode voordoen; - Op voorhand is niet te voorspellen waar grondverwerving ten behoeve van de uitvoering van een maatregel het voorspoedigst zal gaan. <p>Het verdiepen en/of verbreden is voorgenomen over een lengte van ongeveer 55 km waterlichaam tot en met 2027. Dit verdiepen/verbreden is maatwerk en zal voornamelijk uitgevoerd worden in samenhang met het optimaliseren van beheer en onderhoud.</p>	

Maatregelen gepland voor de periode 2022 - 2027

Oorspronkelijke naam:	Beheer en onderhoud optimaliseren	Omvang: **) km
SGBP omschrijving:	uitvoeren op waterkwaliteit gericht onderhouds-/maaibeheer (water en natte oever)	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 km voor meerdere waterlichamen. Beheer en onderhoud optimaliseren in alle waterlichamen. De omvang van deze maatregel is nog niet bekend.	

Oorspronkelijke naam:	Communicatie mbt waterkwaliteit	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	geven van voorlichting	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen. Communicatie in brede zin: bv. richting landbouw, sportvisserij en andere functies/gebruikers. Doel is informeren en vergroten bewustwording wat kan leiden tot vermindering van emissies naar oppervlaktewater en verbetering van de waterkwaliteit. Dit is een doorlopende maatregel uit SGBP1 en SGBP2. Eerder is oa via folders/nieuwsbrieven gecommuniceerd.	

Oorspronkelijke naam:	KRW Onderzoeksprogramma	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen. Specifieke onderzoeksprojecten voor de KRW, samenhangend opgenomen in een KRW onderzoeksprogramma.	

Oorspronkelijke naam:	Natuurvriendelijk (ecologisch) onderhoud van alle in waterlichamen aangelegde nvo's	Omvang: **) km
SGBP omschrijving:	uitvoeren op waterkwaliteit gericht onderhouds-/maaibeheer (water en natte oever)	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 70 km voor meerdere waterlichamen. Geldt voor alle waterlichamen waar natuurvriendelijke oevers zijn aangelegd of oevers geherprofileerd zijn.	

Oorspronkelijke naam:	Natuurvriendelijke oevers KRW in waterlichamen	Omvang: **) km
SGBP omschrijving:	verbreden watergang/-systeem langzaam stromend of stilstaand: NVO groter dan 3m en kleiner dan 10 m	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 70 km voor meerdere waterlichamen. Aanleg natuurvriendelijke oevers resterend deel van de totale opgave tot 2027. Omvang van de maatregel is indicatief. Betreft de aanleg van natuurvriendelijke oevers (nvo's) in KRW-waterlichamen, danwel - onder randvoorwaarden - in waterlopen welke direct aansluiten op KRW-waterlichamen. Breedte nvo is afhankelijk van breedte watergang. Aanleg van natuurvriendelijke oever binnen profiel is in bepaalde situaties niet mogelijk wegens risico op vermindering afvoer.	

Oorspronkelijke naam:	Onderhoudsbaggeren	Omvang: **) m3
SGBP omschrijving:	verwijderen eutrofe bagger	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 m3 voor meerdere waterlichamen. Vervolg baggerprogramma in alle waterlichamen, omvang nog niet bekend.	

Oorspronkelijke naam:	Stimuleren mest- en spuitvrije zones	Omvang: **) km
SGBP omschrijving:	mestvrije zones	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 km voor meerdere waterlichamen. Stimuleren mest- en spuitvrije zones in alle gebieden behalve Alblasserwaard. Omvang nog niet bekend.	

Oorspronkelijke naam:	Uitvoeren Vismigratieprogramma	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	vispasseerbaar maken kunstwerken	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen. Vismigratieprogramma gericht op aanleggen volledige migratieroutes. Dit wordt ingevuld door het oplossen van een aantal vismigratieknelpunten in deze planperiode, afhankelijk van onder meer bijdrage RWS, aantal knelpunten in de gekozen routes en kosten.	

Oorspronkelijke naam:	Verminderen emissies landbouw via Deltaplan Agrarisch Waterbeheer	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	overige instrumentele maatregelen	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen. Verminderen emissies landbouw via Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW). Voor deze uitvoeringsperiode zijn de gebieden nog niet exact bekend.	

Toelichting:

De biologie is nog niet goed voor macrofauna, vis en fytoplankton (matig) en overige waterflora (ontoereikend). De specifiek verontreinigende stoffen kobalt, koper en seleen overschrijden de norm. Het waterschap heeft geen of zeer beperkte mogelijkheden om deze stoffen met gerichte maatregelen 'aan te pakken' (zie ook onder 'motivering chemische toestand').

Het maatregelprogramma focust daarom met name op het creëren van optimalisatiekansen door zowel inrichtings- als beheer-en-onderhoud-maatregelen slim te combineren.

Dit programma draagt bij aan verbetering van biologische en/of algemeen fysisch-chemische parameters. Alle doelen zullen evenwel nog niet aan het einde van de 2e planperiode (2021) bereikt zijn. De prognose van de toestand in 2021, zoals opgenomen in '3.Status, doelen en toestand', is naar aanleiding van ervaringen in de 1e planperiode gebaseerd op een behoudende, expert-judgement inschatting.

5. Toepassing uitzonderingen

Als de toestand niet aan de doelen voldoet kunnen aanvullende maatregelen nodig zijn, maar er kan ook van een uitzondering gebruik gemaakt worden (R). De KRW biedt ruimte om af te wijken van de doelen. Zo kan de realisatie van doelen worden gefaseerd en kunnen doelen worden verlaagd. Ook mag rekening worden gehouden met bepaalde nieuwe ontwikkelingen. Dit alles moet wel passen binnen de randvoorwaarden van de richtlijn. Het gebruik van deze uitzonderingen en de motiveringen hierbij worden hier weergegeven.

Fasering van doelbereik tot na 2021

Voor alle stoffen en kwaliteitselementen waarvoor in onderdeel '3. Doelen en toestand' is aangegeven dat de prognose voor 2021 niet "goed" is, is fasering aan de orde.

Onevenredig kostbaar	Ecologie toestand of potentieel
Technisch onhaalbaar	Ecologie toestand of potentieel

Motivering per motiveringsgrond:

Onevenredig kostbaar

Op 22 december 2015 moet Waterschap Rivierenland een nieuw Waterbeheerprogramma (WBP) 2016-2021 hebben vastgesteld. Dit programma beschrijft het beleid, de ambitie, de doelstellingen en de maatregelen van Waterschap Rivierenland voor de periode 2016-2021. Het waterbeheerprogramma omvat de taken watersysteem (regionale wateroverlast, watertekort, stedelijk water, overige functies, waterkwaliteit/KRW), waterketen (zuiveren, samenwerking in afvalwaterketen) en waterveiligheid (primaire keringen, regionale keringen). Het algemeen bestuur heeft op 27 juni 2014 besloten met welke ambitie (inzet) het waterschap deze taken de komende planperiode uit gaat voeren, voor elk van de negen thema's in de vorm van varianten. De voorgestelde voorkeursvariant van alle thema's samen leidt tot een gemiddelde stijging van de heffingsopbrengst van 3,4%. Dit wordt als bestuurlijk maximaal haalbaar beschouwd. Het investeringsvolume van de voorgestelde maatregelen voor het thema waterkwaliteit/KRW voor de planperiode 2016-2021 bedraagt € 15,8 miljoen (de zgn. verbeterinspanningen). Daarnaast bedragen de jaarlijkse kosten voor 'geen achteruitgang van de kwaliteit van het oppervlaktewater' (kosten zuiveringsbeheer, baggeren, monitoring waterkwaliteit) ruim € 80 miljoen (ca. 45% van de begroting). Het waterschap kan ervoor kiezen een deel van de maatregelen welke nu geprogrammeerd staan voor de laatste planperiode (2022-2027) naar voren te halen. Indien voor het thema waterkwaliteit/KRW ervoor gekozen zou worden meer KRW-maatregelen in de planperiode 2016-2021 uit te voeren dan opgenomen in de voorkeursvariant, zou dat leiden tot een hogere gemiddelde stijging van de heffingsopbrengst. Dit zou tot een disproportionele kostenstijging leiden.

Technisch onhaalbaar

Grondverwerving vindt vrijwel altijd plaats op vrijwillige basis. Dit is een tijdrovend proces. Te voortvarend grond verwerven kan leiden tot het onnodig opdrijven van grondprijzen. Kansen om grond te verwerven zijn vaak gebonden aan bepaalde gebeurtenissen (ruilverkaveling, bedrijfsovernames), die dikwijls juridische procedures met een lange doorlooptijd kennen. Pas nadat de grond is verworven kan realisatie van de maatregel starten. Om één of meerdere van de bovenstaande redenen kunnen niet alle maatregelen al in deze planperiode zijn genomen en kan het doel nog niet worden gerealiseerd. Zie bijlage: Redeneerlijnen Rijn-West (augustus 2014).

Uitvoering van maatregelen met een aanzienlijke impact op de omgeving moet goed worden voorbereid: samenwerking en overleg met de direct betrokken partijen en goede voorlichting van andere belanghebbenden over de wijze van uitvoering en consequenties zijn nodig voor maatschappelijk begrip en draagvlak. Het organiseren van maatschappelijke betrokkenheid kost zoveel tijd dat betreffende maatregelen niet in de komende planperiode kunnen worden uitgevoerd en dus kan het doel nog niet worden gerealiseerd. Zie bijlage: Redeneerlijnen Rijn-West (augustus 2014).

Vorbereiding en uitvoering van het totale voorgestelde pakket aan KRW-maatregelen in de komende planperiode vraagt voldoende kennis en capaciteit. Waar de uitvoeringscapaciteit niet toereikend is om alle benodigde maatregelen te treffen wordt op basis van kosteneffectiviteit, draagvlak en andere relevante overwegingen een prioriteitsvolgorde van maatregelen bepaald. Dat betekent voor dit waterlichaam dat de doelen nog niet worden gerealiseerd. Zie bijlage: Redeneerlijnen Rijn-West (augustus 2014).

Doelverlaging

Conform beleidsafspraken wordt voor 2021 niet overgegaan tot doelverlaging.

Tijdelijke achteruitgang

Wordt er beroep gedaan op art. 4.6 KRW m.b.t. tijdelijke achteruitgang?

Er wordt geen beroep gedaan op art. 4.6 KRW.

Nieuwe ontwikkelingen

Wordt er beroep gedaan op art. 4.7 KRW m.b.t. nieuwe veranderingen in fysische omstandigheden van het waterlichaam?

Er wordt geen beroep gedaan op art. 4.7 KRW.

Factsheet: NL09_09_2

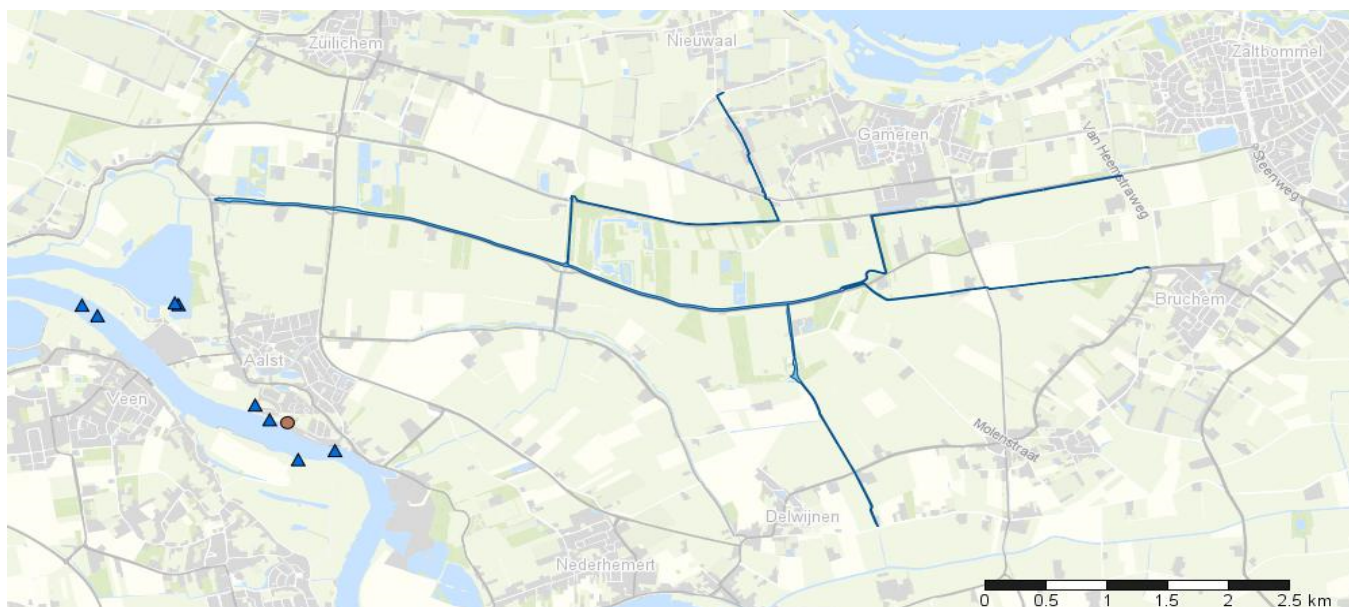
Kanalen Bommelerwaard West

Deze factsheet bevat relevante informatie over het waterlichaam met uitzondering van landelijke maatregelen. Iedere overheid is verantwoordelijk voor het deel van de inhoud, dat conform de omschrijving in het Waterbesluit en in het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water tot haar bevoegdheden behoort.

1. Basisgegevens

Dit onderdeel beschrijft de kenmerken en de status van het waterlichaam en geeft informatie over de beschermde gebieden, die een relatie met het waterlichaam hebben.

Naam:	Kanalen Bommelerwaard West	Code:	NL09_09_2
Deelstroomgebied:	Rijn West	Type:	M3
Waterbeheerder:	Waterschap Rivierenland	Status:	Kunstmatig
		Wateronttrekking t.b.v. menselijke consumptie:	Nee
Provincies:	Provincie Gelderland		
Gemeenten:	Maasdriel, Zaltbommel		

	KRW Oppervlaktewaterlichaam	Winnings voor menselijke consumptie:	
	Natura2000 gebied		Publieke grondwaterwinning
	Schelpdierwater		Industriële grondwaterwinning
	Zwemwaterlocatie		Overige grondwaterwinning
			Inname oppervlaktewater

Karakterschets:

Overwegend langzaamstromend kanaalwater dat wordt gevoed door inlaatwater vanuit de afgedamde Maas, kwelwater en overtollig neerslagwater uit de polders. De stromingsrichting kan gedurende het jaar, en zelfs binnen enkele dagen, omkeren (afhankelijk van aan- of afvoer van water).

Wijzigingen oppervlaktewaterlichaam

T.o.v. de planperiode 2010-2015 zijn de doelen (GEP's) aangepast, zowel administratief en als gevolg van voortschrijdend inzicht in het watersysteem. Voor de motivering van de aanpassingen wordt verwezen naar de rapportage 'Actualisatie waterlichamen en GEP's' van Royal HaskoningDHV (Evers, 2014). Deze rapportage is beschikbaar op website van Waterschap Rivierenland:

http://www.waterschaprivierenland.nl/werk_uitvoering/kaderrichtlijn_water

Beschermde gebieden:

Er zijn geen relevante beschermde gebieden voor dit waterlichaam.

Status: Kunstmatig

Het waterlichaam is door mensen gegraven op een plaats waar voorheen geen water was.

2. Belastingen en effecten van menselijke activiteiten

Voor de analyse van een waterlichaam wordt gebruik gemaakt van de DPSIR methode: Drivers - Pressures - State - Impact - Responses. Bepaalde functies (D) zorgen voor een belasting (P) die invloed heeft op de toestand (S) en het functioneren van het waterlichaam (I), die vragen om een respons (R) via maatregelen en/of toepassing van een uitzondering. Dit blok beschrijft de significante belastingen (P) door gebruiksfuncties (D) op het waterlichaam en geeft informatie over de effecten (I) ervan. Bij de volgende onderdelen komen S, I en R aan bod.

Menselijke activiteiten en effecten

Categorie	Belasting	Functie	Effect
diffuse bronnen	Landbouwactiviteiten	Landbouw	Belasting met onder meer stikstof, fosfaat en gewasbeschermingsmiddel en daarmee beïnvloeding van ecologische en chemische waterkwaliteit
diffuse bronnen	Atmosferische depositie	Stedelijke ontwikkeling	belasting waterkwaliteit
regulering waterbeweging	Fysieke wijziging watersysteem - anders / overig	Anders	teveel bagger kan tot kwantiteitsproblemen leiden a.g.v. beperkter doorstroomprofiel en tot kwaliteitsproblemen door vermindering van waterdiepte. Frequent baggeren voorkomt deze problemen. Verminderde stroming en habitatdiversiteit
regulering waterbeweging	Dammen, dijken, kribben en stuwen - anders / overig	Anders	onnatuurlijk peilbeheer is nadelig voor ecologische ontwikkeling aantasting van het natuurlijk hydrologisch regime
overige belastingen	Andere antropogene belastingen	Anders	belemmering ontwikkeling vegetatie en fauna door intensief beheer en onderhoud

Toelichting:

Met behulp van een landelijke analyse zijn de aanwezige belastingen voor dit waterlichaam geanalyseerd. Vervolgens zijn met behulp van expert judgement de functie van de belasting en het effect op de toestand van het waterlichaam in beeld gebracht.

De belasting door landbouwgronden en als gevolg daarvan het negatieve effect op de waterkwaliteit willen we zoveel als mogelijk beperken door middel van het stimuleren van gebiedsgerichte, bovenwettelijke maatregelen. Tegelijkertijd rekenen wij hierbij nadrukkelijk ook op de effecten van het generieke landelijke beleid.

Op de emissie van schadelijke stoffen (b.v. PAK, zware metalen) naar oppervlaktewater als gevolg van diffuse bronnen zoals verkeer (weg/rail), infrastructuur en atmosferische depositie hebben wij als regionale waterbeheerder nagenoeg geen grip. Voor de aanpak van dit soort diffuse bronnen zijn nationale of beter Europese kaders nodig. Wij blijven deze stoffen monitoren en zullen dit thema blijven agenderen bij het Rijk.

Toelichting toestand, maatregelen en prognose

De biologie is nog niet goed voor macrofauna (matig) en overige waterflora (ontoereikend). Daarnaast scoort stikstof (N) matig.

De specifiek verontreinigende stoffen kobalt, koper en seleen overschrijden de norm. Het waterschap heeft geen of zeer beperkte mogelijkheden om deze stoffen met gerichte maatregelen 'aan te pakken' (zie ook onder 'motivering chemische toestand').

Het maatregelprogramma focust daarom met name op:

- het creëren van optimalisatiekansen door zowel inrichtings- als beheer-en-onderhoud-maatregelen slim te combineren;
- het stimuleren van het beperken van de nutriënten emissies (aanvullend op het generieke beleid).

Dit programma draagt bij aan verbetering van biologische en/of algemeen fysisch-chemische parameters. Alle doelen zullen evenwel nog niet aan het einde van de 2e planperiode (2021) bereikt zijn. De prognose van de toestand in 2021, zoals opgenomen in '3.Status, doelen en toestand', is naar aanleiding van ervaringen in de 1e planperiode gebaseerd op een behoudende, expert-judgement inschatting.

3. Toestand

Dit onderdeel beschrijft doelen en toestand (S) van het waterlichaam. Daarbij wordt gemotiveerd indien wordt afgeweken van nationaal vastgestelde doelen en indien de toestand achteruit gaat. Duidelijk wordt voor welke biologische groepen en stoffen het waterlichaam niet voldoet (I). De prognose 2027 is een eerste ambtelijke inschatting. Deze prognose is geen onderdeel geweest van de ontwerp-plannen en daarom nu niet overal bestuurlijk vastgesteld.

Ecologische toestand

Biologie	GEP	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
Macrofauna (EKR)	≥ 0,60				
Overige waterflora (EKR)	≥ 0,60				
Vis (EKR)	≥ 0,60				
Fytoplankton (EKR)	≥ 0,60				

Algemeen fysische chemie

Fosfor totaal (zomergemiddelde) (mg P/l)	≤ 0,15				
Stikstof totaal (zomergemiddelde) (mg N/l)	≤ 2,80	*			
DIN (winterperiode) (mg N/l)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Zoutgehalte (zomergemiddelde) (mg Cl/l)	≤ 300				
Temperatuur (max. waarde) (gr.C)	≤ 25,0				
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)	5,5 - 8,5				
Zuurstofverzadiging(sgraad)(zomergemiddelde) (%)	40 - 120				
Doorzicht (zomergemiddelde) (m)	≥ 0,65	*			

Specifieke verontreinigende stoffen (normoverschrijding)	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
benzo(a)antraceen				
seleen				
uranium				

Legenda: blauw = zeer goed / voldoet groen = goed geel = matig oranje = ontoereikend
 rood = slecht / voldoet niet leeg = geen gegevens

*: deze toestandsbeoordeling betreft een expertoordeel.

Afhankelijk van het type KRW-waterlichaam dat gebruikt is voor de toestandsbeoordeling (het doeltyp, hier M3) zijn bepaalde maatlaten niet van toepassing. Deze maatlaten zijn met NVT in de toestandskolommen gemarkeerd.

A: Er is sprake van achteruitgang van de toestand ten opzichte van 2009

Motivering ecologische toestand:

De prognose voor 2027 is gebaseerd op de ambitie om de KRW-doelen in 2027 te hebben bereikt. Deze prognose is na de inspraakprocedure toegevoegd en betreft een ambtshalve Rijn-West inschatting. In de aanloop naar het volgende SGBP (2021-2027) wordt nagegaan in hoeverre de randvoorwaarden (o.a. generiek beleid; zie ook Adviesnota Schoon Water Rijn-West, juli 2014) zijn vervuld en in hoeverre de uitgevoerde maatregelen de te verwachten effecten hebben. Op basis hiervan wordt in het SGBP 2021-2027 bepaald of voor een aantal waterlichamen extra maatregelen gewenst zijn om de ambitie te halen, een voorstel voor verlenging van de termijn aan de orde is of eventueel doelaanpassing.

Chemische toestand

Ubiquitaire stoffen (normoverschrijding)	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
kwik				
tributyltin (kation)				

Niet-ubiquitaire stoffen (normoverschrijding)	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
fluorantheen				

Motivering chemische toestand:

De doelen voor een aantal 'ubiquitaire stoffen' worden in 2027 niet overal bereikt. Dit zijn stoffen die vanwege hun historische aanwezigheid in sommige waterlichamen nog langere tijd als knelpunt in het water worden gemeten zonder dat hiervoor maatregelen mogelijk zijn. Voor de overige stoffen die deel uitmaken van de chemische toestand worden de doelen in 2027 wel bereikt. Deze prognose is na de inspraakprocedure toegevoegd en betreft een ambtshalve aanvulling omdat een bestuurlijk besluit over een prognose niet nodig is.

Eindoordeel		Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
Chemie	Chemie totaal	 *			
	Ubiquitaire stoffen				
	Niet-Ubiquitaire stoffen				
Ecologie	Ecologie totaal	 *			
	Biologie totaal	 *			
	Fysische chemie	 *			
	Specifieke verontreinigende stoffen	 *			

Legenda:

- Chemie: blauw = goed / voldoet   rood = niet goed / voldoet niet
- Ecologie: blauw = zeer goed / voldoet   groen = goed   geel = matig
- oranje = ontoereikend   rood = slecht / voldoet niet

*: deze toestandbeoordeling betreft een expertoordeel.

Onder ubiquitaire stoffen wordt verstaan: stoffen waarvan de productie of het gebruik al is verboden, maar die vanwege persistentie nog lang in het milieu zullen voorkomen.

4. Maatregelen

Als de toestand niet aan de doelen voldoet kunnen aanvullende maatregelen nodig zijn (R). Er zijn landelijke en gebiedsgerichte maatregelen. De landelijke maatregelen staan in het maatregelprogramma bij het stroomgebiedbeheerplan. Gebiedsgerichte maatregelen staan hieronder in tabellen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen:

1. maatregelen in SGBP 2009 voor de periode t/m 2015
2. overige maatregelen uitgevoerd in de periode t/m 2015
3. maatregelen gepland voor de periode 2016 - 2021
4. maatregelen gepland voor de periode 2022 - 2027

Verder is aangegeven wanneer een maatregel is gericht op de opgave op grond van een beschermd gebied.

Maatregelen in SGBP 2009 voor de periode t/m 2015

Oorspronkelijke naam:	Autonoom Baggeren	Omvang:	18.273 m3
SGBP omschrijving:	verwijderen eutrofe bagger		
Initiatiefnemer:			
Voortgang:	m3 Gefaseerd: 18.273	Motivering:	
Toelichting:	Is autonome maatregel die bijdraagt aan KRW-doel. Uitgangspunt is dat in 2015 de watergangen op 1 meter diepte zijn gebracht. Maximaal zinvol is ook 1 meter. Generiek baggerprogramma is evenredig verdeeld over waterlichamen in deelgebieden.		
Oorspronkelijke naam:	Natuurvriendelijk (ecologisch) onderhoud van waterlichamen	Omvang:	0,98 km
SGBP omschrijving:	uitvoeren op waterkwaliteit gericht onderhouds-/maaibeheer (water en natte oever)		
Initiatiefnemer:			
Voortgang:	km Uitgevoerd: 0,98	Motivering:	
Toelichting:	Lokaal niet mogelijk vanwege beperken aan- en afvoer van water. Hierdoor treedt schade aan functies op. Alleen mogelijk op locaties waar overdimensionering (nvo) plaatsvindt. lengte in km * breedte strook 7.5 m / 1000		
Oorspronkelijke naam:	Natuurvriendelijke oevers KRW in waterlichamen	Omvang:	0,98 km
SGBP omschrijving:	verbreden watergang/-systeem langzaam stromend of stilstaand: NVO groter dan 3m en kleiner dan 10 m		
Initiatiefnemer:			
Voortgang:	km Uitgevoerd: 0,98	Motivering:	
Toelichting:	Breedte nvo is afhankelijk van breedte watergang. Lokaal is maatregel niet mogelijk wegens aanwezigheid wegen en bebouwing. Verwijderen hiervan is onacceptabel. Aanleg van natuurvriendelijke oever binnen profiel is niet mogelijk wegens vermindering afvoer		
Oorspronkelijke naam:	Uitvoeren/aanleg vispassages	Omvang:	1 stuks
SGBP omschrijving:	vispasseerbaar maken kunstwerken		
Initiatiefnemer:			
Voortgang:	stuks Gefaseerd: 1	Motivering:	
Toelichting:	Motivatie: Vispassage niet effectief. Vismaatlat voldoet aan GEP.		
Oorspronkelijke naam:	Communicatie over gebruik koperbaden, kunstmestkantenstrooier en beperken erfafspoeling	Omvang:	**) stuks

SGBP omschrijving: geven van voorlichting		
Initiatiefnemer:		
Voortgang: Uitgevoerd: 1	stuks	Motivering:
Toelichting: **) in totaal 1 stuks voor het beheergebied waterbeheerder. Communicatie met agrariers over "goede agrarische bedrijfsvoering" waardoor minder emissie naar oppervlaktewater optreedt en de waterkwaliteit kan verbeteren. In de periode 2010 tot en met 2013 is jaarlijks via folders doorlopend over deze doelstelling gecommuniceerd. Communicatie heeft in het hele beheergebied van het waterschap plaatsgevonden en is van toepassing op alle oppervlaktewaterlichamen.		
Oorspronkelijke naam: KRW Onderzoeksprogramma		Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving: uitvoeren onderzoek		
Initiatiefnemer:		
Voortgang: Uitgevoerd: 10 Ingetrokken: 1	stuks	Motivering: Het KRW innovatieonderzoek Actief Visstandbeheer is vervallen wegens gebrek aan draagvlak.
Toelichting: **) in totaal 11 stuks voor het beheergebied waterbeheerder. Elf specifieke onderzoeksprojecten voor de KRW vinden plaats in de periode 2009 tot en met 2015. Totale investeringskosten bedragen 0,5 miljoen euro. Tot en met 2013 zijn negen projecten uitgevoerd en afgerond. Het onderzoek naar Actief Biologisch Beheer is ingetrokken vanwege maatschappelijke weerstand. Het project 'flexibel peilbeheer' wordt in 2015 afgerond.		
Oorspronkelijke naam: Pilot terugdringen emissie landbouw		Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving: uitvoeren onderzoek		
Initiatiefnemer:		
Voortgang: Uitgevoerd: 3	stuks	Motivering:
Toelichting: **) in totaal 3 stuks voor het beheergebied waterbeheerder. Met de landbouwsector worden (innovatieve) pilots uitgevoerd om emissie vanuit landbouw te verminderen. Met pilots worden veelal de mogelijkheden, effecten en draagvlak van specifieke maatregelen verkend. In 2012 is één pilot in de chrysantenteelt afgerond. In 2013 is het Interreg project Natuurlijke Grenswateren afgerond. De derde, Minder nutriënten Langs de Linge' wordt in 2015 afgerond.		
Oorspronkelijke naam: Stimuleren inrichten mestvrije zones		Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving: geven van voorlichting		
Initiatiefnemer:		
Voortgang: Uitgevoerd: 1	stuks	Motivering:
Toelichting: **) in totaal 1 stuks voor het beheergebied waterbeheerder. Stimuleringsregeling voor het beperken van uit- en afspoeling en directe emissies van meststoffen en bestrijdingsmiddelen. De volgende stimuleringsregelingen (hebben) bestaan: - Stimuleringsregeling akkerranden Actief Randenbeheer Brabant (2007-2014) - Stimuleringsregeling akkerranden Langs de Linge (2010-2013) - Stimuleringsregeling akkerranden Natuurlijke Grenswateren (2011-2012) - Stimuleringsregeling akkerranden Gelders Rivierengebied (2012-2014)		
Oorspronkelijke naam: Stimulering beperking emissie diffuse bronnen		Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving: overige bronmaatregelen		

Initiatiefnemer:		
Voortgang:	stuks	Motivering:
Uitgevoerd: 2		Deze maatregel, in verbrede vorm, komt terug in de planperiode SGBP2 2016-2021
Vervangen: 2		
Toelichting:	<p>** in totaal 4 stuks voor het beheergebied waterbeheerder. Financiële bijdrage voor maatregelen ter beperking van specifieke emissie van stoffen. Maatregel focust zich met name op de aanleg van vuilwaterinnamepunten voor recreatievaart op de (Beneden-)Linge. Daarnaast is met deze maatregel ook het certificaat Duurzaam Terreinbeheer voor toepassing van bestrijdingsmiddelen op terreinen van WSRL gebiedsbreed gerealiseerd.</p>	

Overige maatregelen uitgevoerd in de periode t/m 2015

Er zijn geen overige maatregelen uitgevoerd in de periode t/m 2015

Maatregelen gepland voor de periode 2016 - 2021

Oorspronkelijke naam:	Autonoom Baggeren	Omvang:	18.273 m3
SGBP omschrijving:	verwijderen eutrofe bagger		
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland		
Andere richtlijn:			
Toelichting:	<p>Is autonome maatregel die bijdraagt aan KRW-doel. Het generiek baggerprogramma is evenredig verdeeld over waterlichamen in deelgebieden waar in de planperiode 2016-2021 de baggercyclus loopt. Deze maatregel is een voortzetting van het baggerprogramma dat ook al liep in 2010-2015.</p> <p>Het op diepte brengen van een watergang (door het baggeren) zorgt ervoor dat de watergang minder snel opwarmt en het verwijderen van de bagger zorgt er bovendien voor dat nutriënten en milieu hygiënische verontreinigingen worden afgevoerd. Dit bevordert de randvoorwaarden voor een goed ecosysteem.</p>		
Oorspronkelijke naam:	Communicatie mbt waterkwaliteit	Omvang:	**) stuks
SGBP omschrijving:	geven van voorlichting		
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland		
Andere richtlijn:			
Toelichting:	<p>**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Communicatie in brede zin: bv. richting landbouw, sportvisserij en andere functies/gebruikers. Doel is informeren en vergroten bewustwording wat bijvoorbeeld kan leiden tot vermindering van emissies naar oppervlaktewater en verbetering van de waterkwaliteit. Dit is een doorlopende maatregel uit SGBP1. Eerder is onder meer via folders/nieuwsbrieven gecommuniceerd.</p> <p>Deze maatregel heeft in beginsel betrekking op alle kwaliteitsparameters. De maatregel is randvoorwaardelijk voor de effectiviteit van alle voorgenomen (overheids)maatregelen. Tevens bevorderen we hiermee begrip en draagvlak bij externe partijen.</p>		
Oorspronkelijke naam:	Herprofilen oevers	Omvang:	**) km
SGBP omschrijving:	verbreden watergang/-systeem langzaam stromend of stilstaand: NVO groter dan 3m en kleiner dan 10 m		
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland		
Andere richtlijn:			
Toelichting:	<p>**) in totaal 60 km voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Een inventarisatie heeft aangetoond dat een aantal oudere natuurvriendelijke oevers sterk verlanden, of geheel niet tot ontwikkeling zijn gekomen. Niet ontwikkelde of verlande oevers dragen niet bij aan de waterkwaliteitsdoelen. Deze oevers kunnen met de huidige kennis en inzichten door middel van herprofilen beter ingericht worden. Deze maatregel draagt bij aan verbetering van de vier biologische parameters, doorzicht en de nutriënten P en N.</p> <p>Op basis van de gegevensanalyse komt bijna 80 kilometer NVO in aanmerking voor herprofilen. In samenhang met het optimaliseren van beheer en onderhoud zal bekeken worden welke trajecten van waterlichamen met verlande oevers voor herprofilering in aanmerking komen.</p> <p>Wij denken hierbij aan een indicatie van: Beekrestanten Bloemers 700m, Beekrestanten Citters 1900m, Beken Groesbeek 2500m, Beneden-Linge 1600m, Kanalen Bommelerwaard-oost 100m, Kanalen Bommelerwaard-west 1900m, Kanalen Land van Heusden&Altena 300m, Kanalen Lek&Linge 300m, Kanalen Quarles van Ufford 9000m, Kanalen Tielerwaarden 1100m, Linge en Kanalen Nederbetuwe 15700m, Linge en Kanalen Overbetuwe 33000m, Sloten Lek & Linge 200m, Sloten Nederbetuwe 2500m, Sloten Tielerwaarden 7300m.</p> <p>De komende planperiode gaan wij 60 km van deze verlande / niet effectieve natuurvriendelijke oevers herprofilen.</p>		

Oorspronkelijke naam:	KRW Onderzoeksprogramma	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	<p>**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Het KRW onderzoeksprogramma heeft als doel om kennis met de praktijk te verbinden en de kennis over het functioneren van onze watersystemen te vergroten. Het onderzoeksprogramma richt zich daarom:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Op het actualiseren van bestaande kennis (effectieve maatregelen, beperkende factoren, functioneren watersysteem, etc.); -Op het genereren van nieuwe kennis ten behoeve van nog te nemen maatregelen. <p>Specifieke onderzoeksprojecten voor de KRW zijn het haalbaarheidsonderzoek 'Optimalisatie beheer en onderhoud' (wordt gebied breed uitgevoerd) en onderzoek naar nut en noodzaak verbetering RWZI Groesbeek (specifiek voor het waterlichaam Beken Groesbeek).</p>	
Oorspronkelijke naam:	Natuurvriendelijk (ecologisch) onderhoud van waterlichamen	Omvang: **) km
SGBP omschrijving:	uitvoeren op waterkwaliteit gericht onderhouds-/maaibeheer (water en natte oever)	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	<p>**) in totaal 26 km voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Natuurvriendelijk onderhoud op de locaties waar natuurvriendelijke oevers worden aangelegd in SGBP2. Ook geherprofileerde oevers werden en worden natuurvriendelijk onderhouden.</p> <p>Deze maatregel draagt bij aan verbetering van de vier biologische parameters en de nutriënten P en N.</p> <p>Van deze 26 km is 6-8 km geraamd in het waterlichaam Hoge Boezem (zie maatregel aanleg natuurvriendelijk oevers). De overige 18-20 km wordt verdeeld over het zoekgebied Alm en Biesbosch, Betuwe, Beneden-Linge, Bommelerwaard en Land van Maas en Waal.</p>	
Oorspronkelijke naam:	Natuurvriendelijke oevers KRW in waterlichamen	Omvang: **) km
SGBP omschrijving:	verbreden watergang/-systeem langzaam stromend of stilstaand: NVO groter dan 3m en kleiner dan 10 m	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		

Toelichting:	<p>** in totaal 26 km voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Betreft de aanleg van natuurvriendelijke oevers in KRW-waterlichamen, danwel - onder randvoorwaarden - in waterlopen welke direct aansluiten op KRW-waterlichamen. Deze maatregel draagt bij aan verbetering van de vier biologische parameters, doorzicht en de nutriënten P en N.</p> <p>Breedte natuurvriendelijke oever is afhankelijk van breedte watergang. Aanleg van natuurvriendelijke oever binnen profiel is in bepaalde situaties niet mogelijk wegens risico op vermindering afvoer.</p> <p>Van het voornemen om 26 km natuurvriendelijke oevers aan te leggen is 6-8 km natuurvriendelijk oever geraamd in het waterlichaam Hoge Boezem in de Alblasserwaard. De overige 18-20 km wordt verdeeld over het zoekgebied Alm en Biesbosch, Betuwe, Beneden-Linge, Bommelerwaard en Land van Maas en Waal.</p> <p>Deze maatregel wordt ingezet op het niveau van het beheergebied en niet als specifieke maatregel per locatie en per waterlichaam, omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op voorhand is niet te voorspellen welke kansen voor uitvoering van specifieke maatregelen zich in de planperiode voordoen; - Op voorhand is niet te voorspellen waar grondverwerving ten behoeve van de uitvoering van een maatregel het voorspoedigst zal gaan; - Op voorhand is niet te voorspellen waar beheersovereenkomsten met grondeigenaren kunnen worden afgesloten.
---------------------	--

Oorspronkelijke naam:	Stimuleren bovenwettelijke/innovatieve maatregelen landbouw	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		

Toelichting:	<p>** in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Deze maatregel is primair gericht op het terugdringen van emissies vanuit de landbouw. Hiermee heeft het waterschap de mogelijkheid om bovenwettelijke/-innovatieve maatregelen in de landbouwsector te stimuleren/ondersteunen. Dit past in de aanpak van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW). Dit wordt in de 2e planperiode samen met LTO op gebiedsniveau uitgewerkt.</p> <p>Het gaat bij deze maatregel bv. om het uitwisselen van kennis met groepen ondernemers, gericht op toepassing van innovaties, het sluiten van kringlopen en het verminderen van emissies naar bodem, water en lucht. Concreet zou het kunnen gaan om projecten gericht op bijvoorbeeld het verbeteren van het mineralenmanagement in de melkveehouderij, het verbeteren van bodembeheer in de akkerbouw, integraal watermanagement op bedrijfsniveau, het verminderen van emissies van gewasbeschermingsmiddelen enz.</p> <p>Deze maatregel wordt ingezet op het niveau van het beheergebied en niet als specifieke maatregel per locatie en per waterlichaam, omdat op voorhand niet is te voorspellen welke kansen voor uitvoering van specifieke maatregelen zich in de planperiode voordoen.</p> <p>De gebieden waar we in samenwerking met LTO met DAW aan de slag willen zijn: Alblasserwaard, Alm&Biesbosch, Land van Maas en Waal, Groesbeek/Ooijpolder, Betuwe en Bommelerwaard.</p>
---------------------	---

Oorspronkelijke naam:	Stimulering beperking emissie diffuse bronnen	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	overige bronmaatregelen	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		

Toelichting:	<p>** in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Deze maatregel is primair gericht op het terugdringen van emissies vanuit de niet-landbouw. In de 1e planperiode hebben we deze maatregel geïntroduceerd en dit loopt door in de 2e planperiode.</p> <p>Derde partijen (niet-landbouw) die maatregelen willen nemen gericht op het beperken van diffuse stoffen, kunnen hierbij door het waterschap worden gestimuleerd. Bijvoorbeeld de aanleg van vuilwaterinzamelpunten door gemeenten ten behoeve van de recreatievaart.</p> <p>Hiermee heeft het waterschap de mogelijkheid om emissiebeperkende (bovenwettelijke/-innovatieve) maatregelen buiten de landbouwsector te stimuleren/ondersteunen door middel van een financiële bijdrage voor maatregelen ter beperking van specifieke emissies van stoffen.</p> <p>Deze maatregel wordt ingezet op het niveau van het beheergebied en niet als specifieke maatregel per locatie en per waterlichaam, omdat op voorhand niet is te voorspellen welke kansen voor uitvoering van specifieke maatregelen zich in de planperiode voordoen.</p>	
---------------------	---	--

Oorspronkelijke naam:	Stimuleringsregeling Actief randenbeheer	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	geven van voorlichting	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	<p>** in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Stimuleringsregeling voor het beperken van uit- en afspoeling en directe emissies van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen via bufferstroken.</p> <p>Het gaat bij deze maatregel om aanleg en beheer van bufferstroken (zijnde mest- en spuitvrije zones), welke direct gelegen zijn naast watergangen.</p> <p>Deze maatregel wordt ingezet op het niveau van het beheergebied en niet als specifieke maatregel per locatie en per waterlichaam, omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op voorhand is niet te voorspellen welke kansen voor uitvoering van specifieke maatregelen zich in de planperiode voordoen; - Op voorhand is niet te voorspellen waar beheersovereenkomsten met grondeigenaren kunnen worden afgesloten. 	
Oorspronkelijke naam:	Uitvoeren Vismigratieprogramma	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	vispasseerbaar maken kunstwerken	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		

Toelichting:	<p>** in totaal 1 stuks voor het beheergebied waterbeheerder.</p> <p>Met aanpassingen in de inrichting en het beheer en onderhoud van de watergangen wordt de biotoop van de vis zodanig op orde gebracht dat deze er kunnen opgroeien, schuilen en voortplanten. Van belang is dat vissen deze biotoop ook kunnen bereiken.</p> <p>Deze maatregel draagt bij aan de verbetering van de algemene biologische parameter vis in het beheergebied van WSRL. Het herstellen van vrije vismigratiemogelijkheden door het opheffen van knelpunten is beschreven in de vismigratievisie 'Ruim baan voor vis' (Vismigratieplan Waterschap Rivierenland 2009-2015, februari 2009).</p> <p>Door de ervaringen in SGBP1 is het zinvol het vismigratieplan te herijken, met de insteek om vismigratieroutes voor 2027 te realiseren. Dit moet leiden tot prioritering en keuzes: welke knelpunten gaan we oplossen en welke vismigratieroute is het meest kansrijk om mee te beginnen.</p> <p>We onderscheiden vier vismigratieroutes:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Vismigratieroute Alblasserwaard; -Vismigratieroute Linge; -Vismigratieroute Alm en Biesbosch; -Vismigratieroute Citters. <p>Deze routes sluiten aan bij de visie op vismigratie binnen Rijn West (routekaart voor vismigratie in de Nederlandse Delta). We combineren deze routes bij voorkeur met R-type waterlichamen in ons beheersgebied.</p> <p>Focus is om de meest urgente knelpunten op te lossen om daarmee vrije vismigratieroutes te creëren. De nadruk komt meer te liggen op de vismigratieroute. In de tweede planperiode geven we invulling aan het vismigratieprogramma; we herijken de vismigratievisie en geven invulling aan de prioritering van de vismigratieroutes en we denken, indicatief, aan het oplossen van ca. 10 à 20 vismigratieknelpunten.</p>
---------------------	---

Oorspronkelijke naam:	Verbreden/verdiepen watersysteem	Omvang: ** ha
SGBP omschrijving:	verdiepen watergang/-systeem (overdimensioneren)	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	<p>** in totaal 55 ha voor het beheergebied waterbeheerder.</p> <p>Het op voldoende diepte brengen en/of het verbreden van het natte profiel (creëren groter doorstroomprofiel) van watergangen kan van belang zijn voor het verbeteren van de waterkwaliteit en het oplossen van waterkwantiteitsknelpunten op specifieke locaties. Deze maatregel draagt bij aan verbetering van de vier biologische parameters.</p> <p>Deze maatregel wordt ingezet op het niveau van het beheergebied en niet als specifieke maatregel per locatie en per waterlichaam, omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op voorhand is niet te voorspellen welke kansen voor uitvoering van specifieke maatregelen zich in de planperiode voordoen; - Op voorhand is niet te voorspellen waar grondverwerving ten behoeve van de uitvoering van een maatregel het voorspoedigst zal gaan. <p>Het verdiepen en/of verbreden is voorgenomen over een lengte van ongeveer 55 km waterlichaam tot en met 2027. Dit verdiepen/verbreden is maatwerk en zal voornamelijk uitgevoerd worden in samenhang met het optimaliseren van beheer en onderhoud.</p>	

Maatregelen gepland voor de periode 2022 - 2027

Oorspronkelijke naam:	Beheer en onderhoud optimaliseren	Omvang: **) km
SGBP omschrijving:	uitvoeren op waterkwaliteit gericht onderhouds-/maaibeheer (water en natte oever)	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 km voor meerdere waterlichamen. Beheer en onderhoud optimaliseren in alle waterlichamen. De omvang van deze maatregel is nog niet bekend.	

Oorspronkelijke naam:	Communicatie mbt waterkwaliteit	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	geven van voorlichting	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen. Communicatie in brede zin: bv. richting landbouw, sportvisserij en andere functies/gebruikers. Doel is informeren en vergroten bewustwording wat kan leiden tot vermindering van emissies naar oppervlaktewater en verbetering van de waterkwaliteit. Dit is een doorlopende maatregel uit SGBP1 en SGBP2. Eerder is oa via folders/nieuwsbrieven gecommuniceerd.	

Oorspronkelijke naam:	KRW Onderzoeksprogramma	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen. Specifieke onderzoeksprojecten voor de KRW, samenhangend opgenomen in een KRW onderzoeksprogramma.	

Oorspronkelijke naam:	Natuurvriendelijk (ecologisch) onderhoud van alle in waterlichamen aangelegde nvo's	Omvang: **) km
SGBP omschrijving:	uitvoeren op waterkwaliteit gericht onderhouds-/maaibeheer (water en natte oever)	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 70 km voor meerdere waterlichamen. Geldt voor alle waterlichamen waar natuurvriendelijke oevers zijn aangelegd of oevers geherprofileerd zijn.	

Oorspronkelijke naam:	Natuurvriendelijke oevers KRW in waterlichamen	Omvang: **) km
SGBP omschrijving:	verbreden watergang/-systeem langzaam stromend of stilstaand: NVO groter dan 3m en kleiner dan 10 m	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 70 km voor meerdere waterlichamen. Aanleg natuurvriendelijke oevers resterend deel van de totale opgave tot 2027. Omvang van de maatregel is indicatief. Betreft de aanleg van natuurvriendelijke oevers (nvo's) in KRW-waterlichamen, danwel - onder randvoorwaarden - in waterlopen welke direct aansluiten op KRW-waterlichamen. Breedte nvo is afhankelijk van breedte watergang. Aanleg van natuurvriendelijke oever binnen profiel is in bepaalde situaties niet mogelijk wegens risico op vermindering afvoer.	

Oorspronkelijke naam:	Onderhoudsbaggeren	Omvang: **) m3
SGBP omschrijving:	verwijderen eutrofe bagger	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 m3 voor meerdere waterlichamen. Vervolg baggerprogramma in alle waterlichamen, omvang nog niet bekend.	

Oorspronkelijke naam:	Stimuleren mest- en spuitvrije zones	Omvang: **) km
SGBP omschrijving:	mestvrije zones	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 km voor meerdere waterlichamen. Stimuleren mest- en spuitvrije zones in alle gebieden behalve Alblasserwaard. Omvang nog niet bekend.	

Oorspronkelijke naam:	Uitvoeren Vismigratieprogramma	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	vispasseerbaar maken kunstwerken	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen. Vismigratieprogramma gericht op aanleggen volledige migratieroutes. Dit wordt ingevuld door het oplossen van een aantal vismigratieknelpunten in deze planperiode, afhankelijk van onder meer bijdrage RWS, aantal knelpunten in de gekozen routes en kosten.	

Oorspronkelijke naam:	Verminderen emissies landbouw via Deltaplan Agrarisch Waterbeheer	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	overige instrumentele maatregelen	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen. Verminderen emissies landbouw via Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW). Voor deze uitvoeringsperiode zijn de gebieden nog niet exact bekend.	

Toelichting:

De biologie is nog niet goed voor macrofauna (matig) en overige waterflora (ontoereikend). Daarnaast scoort stikstof (N) matig.

De specifieke verontreinigende stoffen kobalt, koper en seleen overschrijden de norm. Het waterschap heeft geen of zeer beperkte mogelijkheden om deze stoffen met gerichte maatregelen 'aan te pakken' (zie ook onder 'motivering chemische toestand').

Het maatregelprogramma focust daarom met name op:

- het creëren van optimalisatiekansen door zowel inrichtings- als beheer-en-onderhoud-maatregelen slim te combineren;
- het stimuleren van het beperken van de nutriënten emissies (aanvullend op het generieke beleid).

Dit programma draagt bij aan verbetering van biologische en/of algemeen fysisch-chemische parameters. Alle doelen zullen evenwel nog niet aan het einde van de 2e planperiode (2021) bereikt zijn. De prognose van de toestand in 2021, zoals opgenomen in '3.Status, doelen en toestand', is naar aanleiding van ervaringen in de 1e planperiode gebaseerd op een behoudende, expert-judgement inschatting.

5. Toepassing uitzonderingen

Als de toestand niet aan de doelen voldoet kunnen aanvullende maatregelen nodig zijn, maar er kan ook van een uitzondering gebruik gemaakt worden (R). De KRW biedt ruimte om af te wijken van de doelen. Zo kan de realisatie van doelen worden gefaseerd en kunnen doelen worden verlaagd. Ook mag rekening worden gehouden met bepaalde nieuwe ontwikkelingen. Dit alles moet wel passen binnen de randvoorwaarden van de richtlijn. Het gebruik van deze uitzonderingen en de motiveringen hierbij worden hier weergegeven.

Fasering van doelbereik tot na 2021

Voor alle stoffen en kwaliteitselementen waarvoor in onderdeel '3. Doelen en toestand' is aangegeven dat de prognose voor 2021 niet "goed" is, is fasering aan de orde.

Onevenredig kostbaar	Ecologie toestand of potentieel
Technisch onhaalbaar	Ecologie toestand of potentieel

Motivering per motiveringsgrond:

Onevenredig kostbaar

Op 22 december 2015 moet Waterschap Rivierenland een nieuw Waterbeheerprogramma (WBP) 2016-2021 hebben vastgesteld. Dit programma beschrijft het beleid, de ambitie, de doelstellingen en de maatregelen van Waterschap Rivierenland voor de periode 2016-2021. Het waterbeheerprogramma omvat de taken watersysteem (regionale wateroverlast, watertekort, stedelijk water, overige functies, waterkwaliteit/KRW), waterketen (zuiveren, samenwerking in afvalwaterketen) en waterveiligheid (primaire keringen, regionale keringen). Het algemeen bestuur heeft op 27 juni 2014 besloten met welke ambitie (inzet) het waterschap deze taken de komende planperiode uit gaat voeren, voor elk van de negen thema's in de vorm van varianten. De voorgestelde voorkeursvariant van alle thema's samen leidt tot een gemiddelde stijging van de heffingsopbrengst van 3,4%. Dit wordt als bestuurlijk maximaal haalbaar beschouwd. Het investeringsvolume van de voorgestelde maatregelen voor het thema waterkwaliteit/KRW voor de planperiode 2016-2021 bedraagt € 15,8 miljoen (de zgn. verbeterinspanningen). Daarnaast bedragen de jaarlijkse kosten voor 'geen achteruitgang van de kwaliteit van het oppervlaktewater' (kosten zuiveringsbeheer, baggeren, monitoring waterkwaliteit) ruim € 80 miljoen (ca. 45% van de begroting).

Het waterschap kan ervoor kiezen een deel van de maatregelen welke nu geprogrammeerd staan voor de laatste planperiode (2022-2027) naar voren te halen. Indien voor het thema waterkwaliteit/KRW ervoor gekozen zou worden meer KRW-maatregelen in de planperiode 2016-2021 uit te voeren dan opgenomen in de voorkeursvariant, zou dat leiden tot een hogere gemiddelde stijging van de heffingsopbrengst. Dit zou tot een disproportionele kostenstijging leiden.

Technisch onhaalbaar

Grondverwerving vindt vrijwel altijd plaats op vrijwillige basis. Dit is een tijdrovend proces. Te voortvarend grond verwerven kan leiden tot het onnodig opdrijven van grondprijzen. Kansen om grond te verwerven zijn vaak gebonden aan bepaalde gebeurtenissen (ruilverkaveling, bedrijfsovernames), die dikwijls juridische procedures met een lange doorlooptijd kennen. Pas nadat de grond is verworven kan realisatie van de maatregel starten. Om één of meerdere van de bovenstaande redenen kunnen niet alle maatregelen al in deze planperiode zijn genomen en kan het doel nog niet worden gerealiseerd. Zie bijlage: Redeneerlijnen Rijn-West (augustus 2014).

Uitvoering van maatregelen met een aanzienlijke impact op de omgeving moet goed worden voorbereid: samenwerking en overleg met de direct betrokken partijen en goede voorlichting van andere belanghebbenden over de wijze van uitvoering en consequenties zijn nodig voor maatschappelijk begrip en draagvlak. Het organiseren van maatschappelijke betrokkenheid kost zoveel tijd dat betreffende maatregelen niet in de komende planperiode kunnen worden uitgevoerd en dus kan het doel nog niet worden gerealiseerd. Zie bijlage: Redeneerlijnen Rijn-West (augustus 2014).

Vorbereiding en uitvoering van het totale voorgestelde pakket aan KRW-maatregelen in de komende planperiode vraagt voldoende kennis en capaciteit. Waar de uitvoeringscapaciteit niet toereikend is om alle benodigde maatregelen te treffen wordt op basis van kosteneffectiviteit, draagvlak en andere relevante overwegingen een prioriteitsvolgorde van maatregelen bepaald. Dat betekent voor dit waterlichaam dat de doelen nog niet worden gerealiseerd. Zie bijlage: Redeneerlijnen Rijn-West (augustus 2014).

Doelverlaging

Conform beleidsafspraken wordt voor 2021 niet overgegaan tot doelverlaging.

Tijdelijke achteruitgang

Wordt er beroep gedaan op art. 4.6 KRW m.b.t. tijdelijke achteruitgang?

Er wordt geen beroep gedaan op art. 4.6 KRW.

Nieuwe ontwikkelingen

Wordt er beroep gedaan op art. 4.7 KRW m.b.t. nieuwe veranderingen in fysische omstandigheden van het waterlichaam?

Er wordt geen beroep gedaan op art. 4.7 KRW.

Factsheet: NL09_22_2

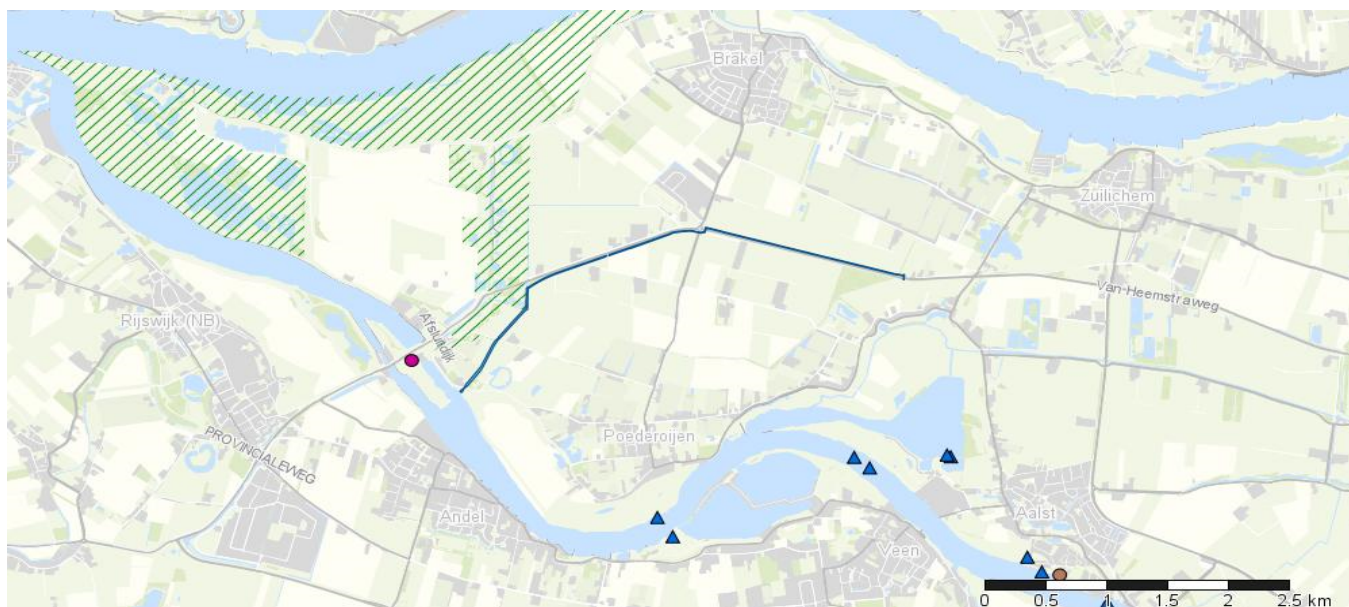
Sloten Bommelerwaard West

Deze factsheet bevat relevante informatie over het waterlichaam met uitzondering van landelijke maatregelen. Iedere overheid is verantwoordelijk voor het deel van de inhoud, dat conform de omschrijving in het Waterbesluit en in het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water tot haar bevoegdheden behoort.

1. Basisgegevens

Dit onderdeel beschrijft de kenmerken en de status van het waterlichaam en geeft informatie over de beschermde gebieden, die een relatie met het waterlichaam hebben.

Naam:	Sloten Bommelerwaard West	Code:	NL09_22_2
Deelstroomgebied:	Rijn West	Type:	M1a
Waterbeheerder:	Waterschap Rivierenland	Status:	Kunstmatig
		Wateronttrekking t.b.v. menselijke consumptie:	Nee
Provincies:	Provincie Gelderland		
Gemeenten:	Zaltbommel		

KRW Oppervlaktewaterlichaam	Winningen voor menselijke consumptie:
Natura2000 gebied	Publieke grondwaterwinning
Schelpdierwater	Industriële grondwaterwinning
Zwemwaterlocatie	Overige grondwaterwinning
	Inname oppervlaktewater

Karakterschets:

Plantenrijke, relatief smalle sloot die voornamelijk een af- en/of aanvoerfunctie heeft. Inlaat vanuit afgedamde maas en kwelwater.

Er is door het jaar vrijwel altijd sprake van enige stroming.

Wijzigingen oppervlaktewaterlichaam

T.o.v. de planperiode 2010-2015 zijn de doelen (GEP's) aangepast, zowel administratief en als gevolg van voortschrijdend inzicht in het watersysteem. Voor de motivering van de aanpassingen wordt verwezen naar de rapportage 'Actualisatie waterlichamen en GEP's' van Royal HaskoningDHV (Evers, 2014). Deze rapportage is beschikbaar op website van Waterschap Rivierenland:

http://www.waterschaprivierenland.nl/werk_uitvoering/kaderrichtlijn_water

Specifiek voor dit waterlichaam is afgeweken van de defaults voor overige waterflora en macrofauna voor sloten. Dit is gedaan omdat uit de analyses met de KRW-Verkenner bleek deze defaults te hoog waren voor de mogelijke maatregelen in dit waterlichaam (Praagse Methode, zie rapportage 'Actualisatie waterlichamen en GEP's').

Beschermde gebieden:**- Habitatrichtlijn gebied**

Loevestuin, Pompveld & Kornsche Boezem (NL_HAB_71)

Status: Kunstmatig

Het waterlichaam is door mensen gegraven op een plaats waar voorheen geen water was.

2. Belastingen en effecten van menselijke activiteiten

Voor de analyse van een waterlichaam wordt gebruik gemaakt van de DPSIR methode: Drivers - Pressures - State - Impact - Responses. Bepaalde functies (D) zorgen voor een belasting (P) die invloed heeft op de toestand (S) en het functioneren van het waterlichaam (I), die vragen om een respons (R) via maatregelen en/of toepassing van een uitzondering. Dit blok beschrijft de significante belastingen (P) door gebruiksfuncties (D) op het waterlichaam en geeft informatie over de effecten (I) ervan. Bij de volgende onderdelen komen S, I en R aan bod.

Menselijke activiteiten en effecten

Categorie	Belasting	Functie	Effect
diffuse bronnen	Landbouwactiviteiten	Landbouw	Belasting met onder meer stikstof, fosfaat en gewasbeschermingsmiddel en daarmee beïnvloeding van ecologische en chemische waterkwaliteit
diffuse bronnen	Atmosferische depositie	Stedelijke ontwikkeling	belasting waterkwaliteit
regulering waterbeweging	Fysieke wijziging watersysteem - anders / overig	Anders	teveel bagger kan tot kwantiteitsproblemen leiden a.g.v. beperkter doorstroomprofiel en tot kwaliteitsproblemen door vermindering van waterdiepte. Frequent baggeren voorkomt deze problemen. Verminderde stroming en habitatdiversiteit
regulering waterbeweging	Dammen, dijken, kribben en stuwen - anders / overig	Anders	onnatuurlijk peilbeheer is nadelig voor ecologische ontwikkeling
overige belastingen	Andere antropogene belastingen	Anders	belemmering ontwikkeling vegetatie en fauna door intensief beheer en onderhoud

Toelichting:

Met behulp van een landelijke analyse zijn de aanwezige belastingen voor dit waterlichaam geanalyseerd. Vervolgens zijn met behulp van expert judgement de functie van de belasting en het effect op de toestand van het waterlichaam in beeld gebracht.

De belasting door landbouwgronden en als gevolg daarvan het negatieve effect op de waterkwaliteit willen we zoveel als mogelijk beperken door middel van het stimuleren van gebiedsgerichte, bovenwettelijke maatregelen. Tegelijkertijd rekenen wij hierbij nadrukkelijk ook op de effecten van het generieke landelijke beleid.

Op de emissie van schadelijke stoffen (b.v. PAK, zware metalen) naar oppervlaktewater als gevolg van diffuse bronnen zoals verkeer (weg/rail), infrastructuur en atmosferische depositie hebben wij als regionale waterbeheerder nagenoeg geen grip. Voor de aanpak van dit soort diffuse bronnen zijn nationale of beter Europese kaders nodig. Wij blijven deze stoffen monitoren en zullen dit thema blijven agenderen bij het Rijk.

Toelichting toestand, maatregelen en prognose

De biologie is nog niet goed voor macrofauna en overige waterflora (matig). Daarnaast scoort stikstof (N) ontoereikend. Meerdere specifiek verontreinigende stoffen overschrijden de norm. Het waterschap heeft geen of zeer beperkte mogelijkheden om deze stoffen met gerichte maatregelen 'aan te pakken' (zie ook onder 'motivering chemische toestand').

Het maatregelprogramma focust daarom met name op:

- het creëren van optimalisatiekansen door zowel inrichtings- als beheer-en-onderhoud-maatregelen slim te combineren
- het stimuleren van het beperken van de nutriënten emissies (aanvullend op het generieke beleid)

Dit programma draagt bij aan verbetering van biologische en/of algemeen fysisch-chemische parameters. Alle doelen zullen evenwel nog niet aan het einde van de 2e planperiode (2021) bereikt zijn. De prognose van de toestand in 2021, zoals opgenomen in '3.Status, doelen en toestand', is naar aanleiding van ervaringen in de 1e planperiode gebaseerd op een behoudende, expert-judgement inschatting.

3. Toestand

Dit onderdeel beschrijft doelen en toestand (S) van het waterlichaam. Daarbij wordt gemotiveerd indien wordt afgeweken van nationaal vastgestelde doelen en indien de toestand achteruit gaat. Duidelijk wordt voor welke biologische groepen en stoffen het waterlichaam niet voldoet (I). De prognose 2027 is een eerste ambtelijke inschatting. Deze prognose is geen onderdeel geweest van de ontwerp-plannen en daarom nu niet overal bestuurlijk vastgesteld.

Ecologische toestand

Biologie	GEP	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
Macrofauna (EKR)	≥ 0,50	*			
Overige waterflora (EKR)	≥ 0,40	*			
Vis (EKR)	≥ 0,60	*			
Fytoplankton (EKR)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT

Algemeen fysische chemie

Fosfor totaal (zomergemiddelde) (mg P/l)	≤ 0,22		A		
Stikstof totaal (zomergemiddelde) (mg N/l)	≤ 2,40		A		
DIN (winterperiode) (mg N/l)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Zoutgehalte (zomergemiddelde) (mg Cl/l)	≤ 150				
Temperatuur (max. waarde) (gr.C)	≤ 25,0				
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)	5,5 - 8,5				
Zuurstofverzadiging(sgraad)(zomergemiddelde) (%)	35 - 120				
Doorzicht (zomergemiddelde) (m)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT

Specifieke verontreinigende stoffen (normoverschrijding)	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
ammonium				
benzo(a)antraceen				
chryseen				
kobalt				
koper				
seleen				
zink				

Legenda: blauw = zeer goed / voldoet groen = goed geel = matig oranje = ontoereikend
 rood = slecht / voldoet niet leeg = geen gegevens

*: deze toestandsbeoordeling betreft een expertoordeel.

Afhankelijk van het type KRW-waterlichaam dat gebruikt is voor de toestandsbeoordeling (het doeltyp, hier M1a) zijn bepaalde maatlaten niet van toepassing. Deze maatlaten zijn met NVT in de toestandskolommen gemarkeerd.

A: Er is sprake van achteruitgang van de toestand ten opzichte van 2009

Motivering ecologische toestand:

In Sloten Bommelerwaard west is de waterkwaliteit voor wat betreft de nutriënten ontoereikend tot matig. De land- en tuinbouw in de Bommelerwaard is de grootste bron. Maatregelen zijn voorzien voor aanpak emissies vanuit de landbouw, onder meer via het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. Voor de tuinbouw rekenen we op de effecten van het autonome rijksbeleid.

De prognose voor 2027 is gebaseerd op de ambitie om de KRW-doelen in 2027 te hebben bereikt. Deze prognose is na de inspraakprocedure toegevoegd en betreft een ambtshalve Rijn-West inschatting. In de aanloop naar het volgende SGBP (2021-2027) wordt nagegaan in hoeverre de randvoorwaarden (o.a. generiek beleid; zie ook Adviesnota Schoon Water Rijn-West, juli 2014) zijn vervuld en in hoeverre de uitgevoerde maatregelen de te verwachten effecten hebben. Op basis hiervan wordt in het SGBP 2021-2027 bepaald of voor een aantal waterlichamen extra maatregelen gewenst zijn om de ambitie te halen, een voorstel voor verlenging van de termijn aan de orde is of eventueel doelaanpassing.

Chemische toestand

Ubiquitaire stoffen (normoverschrijding)	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
benzo(a)pyreen				
benzo(b)fluorantheen				
benzo(k)fluorantheen				
kwik				

Niet-ubiquitaire stoffen (normoverschrijding)	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
fluorantheen				
nikkel				

Motivering chemische toestand:

De doelen voor een aantal 'ubiquitaire stoffen' worden in 2027 niet overal bereikt. Dit zijn stoffen die vanwege hun historische aanwezigheid in sommige waterlichamen nog langere tijd als knelpunt in het water worden gemeten zonder dat hiervoor maatregelen mogelijk zijn. Voor de overige stoffen die deel uitmaken van de chemische toestand worden de doelen in 2027 wel bereikt. Deze prognose is na de inspraakprocedure toegevoegd en betreft een ambtshalve aanvulling omdat een bestuurlijk besluit over een prognose niet nodig is.

Eindoordeel		Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
Chemie	Chemie totaal	 *			
	Ubiquitaire stoffen				
	Niet-Ubiquitaire stoffen				
Ecologie	Ecologie totaal	 *			
	Biologie totaal	 *			
	Fysische chemie	 *			
	Specifieke verontreinigende stoffen	 *			

Legenda:

- Chemie: blauw = goed / voldoet   rood = niet goed / voldoet niet
- Ecologie: blauw = zeer goed / voldoet   groen = goed   geel = matig
- oranje = ontoereikend   rood = slecht / voldoet niet

*: deze toestandsbeoordeling betreft een expertoordeel.

Onder ubiquitaire stoffen wordt verstaan: stoffen waarvan de productie of het gebruik al is verboden, maar die vanwege persistentie nog lang in het milieu zullen voorkomen.

4. Maatregelen

Als de toestand niet aan de doelen voldoet kunnen aanvullende maatregelen nodig zijn (R). Er zijn landelijke en gebiedsgerichte maatregelen. De landelijke maatregelen staan in het maatregelprogramma bij het stroomgebiedbeheerplan. Gebiedsgerichte maatregelen staan hieronder in tabellen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen:

1. maatregelen in SGBP 2009 voor de periode t/m 2015
2. overige maatregelen uitgevoerd in de periode t/m 2015
3. maatregelen gepland voor de periode 2016 - 2021
4. maatregelen gepland voor de periode 2022 - 2027

Verder is aangegeven wanneer een maatregel is gericht op de opgave op grond van een beschermd gebied.

Maatregelen in SGBP 2009 voor de periode t/m 2015

Oorspronkelijke naam: Autonom Baggeren		Omvang: 13.774 m3
SGBP omschrijving: verwijderen eutrofe bagger		
Initiatiefnemer:		
Voortgang:	m3 Uitgevoerd: 13.503 Gefaseerd: 271	Motivering:
Toelichting: Is autonome maatregel die bijdraagt aan KRW-doel. Uitgangspunt is dat in 2015 de watergangen op 1 meter diepte zijn gebracht. Maximaal zinvol is ook 1 meter. Generiek baggerprogramma is evenredig verdeeld over waterlichamen in deelgebieden.		
Oorspronkelijke naam: Natuurvriendelijk (ecologisch) onderhoud van waterlichamen		Omvang: 1,555 km
SGBP omschrijving: uitvoeren op waterkwaliteit gericht onderhouds-/maaibeheer (water en natte oever)		
Initiatiefnemer:		
Voortgang:	km Uitgevoerd: 1,56	Motivering:
Toelichting: Lokaal niet mogelijk vanwege beperken aan- en afvoer van water. Hierdoor treedt schade aan functies op. Alleen mogelijk op locaties waar overdimensionering (nvo) plaatsvindt. lengte in km * breedte strook 7.5 m / 1000		
Oorspronkelijke naam: Natuurvriendelijke oevers KRW in waterlichamen		Omvang: 1,555 km
SGBP omschrijving: verbreden watergang/-systeem langzaam stromend of stilstaand: NVO groter dan 3m en kleiner dan 10 m		
Initiatiefnemer:		
Voortgang:	km Uitgevoerd: 1,56	Motivering:
Toelichting: Oude omvang was 1 km. Dit wordt gefaseerd. Breedte nvo is afhankelijk van breedte watergang. Lokaal is maatregel niet mogelijk wegens aanwezigheid wegen en bebouwing. Verwijderen hiervan is onacceptabel. Aanleg van natuurvriendelijke oever binnen profiel is niet mogelijk wegens vermindering afvoer. Bij bestuurlijk besluit is afgesproken een deel van de aanleg van NVO's te faseren. Belangrijkste reden is dat voor wat betreft de aanleg van natuurvriendelijke oevers geconstateerd moet worden dat de bereidheid om hieraan vrijwillig deel te nemen door grondeigenaren tegenvalt: moeizame grondverwerving, achterblijvende realisatie.		
Oorspronkelijke naam: Communicatie over gebruik koperbaden, kunstmestkantenstrooier en beperken erfafspoeling		Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving: geven van voorlichting		
Initiatiefnemer:		

Voortgang: Uitgevoerd: 1	stuks	Motivering:
Toelichting: **) in totaal 1 stuks voor het beheergebied waterbeheerder. Communicatie met agrariers over "goede agrarische bedrijfsvoering" waardoor minder emissie naar oppervlaktewater optreedt en de waterkwaliteit kan verbeteren. In de periode 2010 tot en met 2013 is jaarlijks via folders doorlopend over deze doelstelling gecommuniceerd. Communicatie heeft in het hele beheergebied van het waterschap plaatsgevonden en is van toepassing op alle oppervlaktewaterlichamen.		
Oorspronkelijke naam: KRW Onderzoeksprogramma		Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving: uitvoeren onderzoek		
Initiatiefnemer:		
Voortgang: Uitgevoerd: 10 Ingetrokken: 1	stuks	Motivering: Het KRW innovatieonderzoek Actief Visstandbeheer is vervallen wegens gebrek aan draagvlak.
Toelichting: **) in totaal 11 stuks voor het beheergebied waterbeheerder. Elf specifieke onderzoeksprojecten voor de KRW vinden plaats in de periode 2009 tot en met 2015. Totale investeringskosten bedragen 0,5 miljoen euro. Tot en met 2013 zijn negen projecten uitgevoerd en afgerond. Het onderzoek naar Actief Biologisch Beheer is ingetrokken vanwege maatschappelijke weerstand. Het project 'flexibel peilbeheer' wordt in 2015 afgerond.		
Oorspronkelijke naam: Pilot terugdringen emissie landbouw		Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving: uitvoeren onderzoek		
Initiatiefnemer:		
Voortgang: Uitgevoerd: 3	stuks	Motivering:
Toelichting: **) in totaal 3 stuks voor het beheergebied waterbeheerder. Met de landbouwsector worden (innovatieve) pilots uitgevoerd om emissie vanuit landbouw te verminderen. Met pilots worden veelal de mogelijkheden, effecten en draagvlak van specifieke maatregelen verkend. In 2012 is één pilot in de chrysantenteelt afgerond. In 2013 is het Interreg project Natuurlijke Grenswateren afgerond. De derde, Minder nutriënten Langs de Linge' wordt in 2015 afgerond.		
Oorspronkelijke naam: Stimuleren inrichten mestvrije zones		Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving: geven van voorlichting		
Initiatiefnemer:		
Voortgang: Uitgevoerd: 1	stuks	Motivering:
Toelichting: **) in totaal 1 stuks voor het beheergebied waterbeheerder. Stimuleringsregeling voor het beperken van uit- en afspoeling en directe emissies van meststoffen en bestrijdingsmiddelen. De volgende stimuleringsregelingen (hebben) bestaan: - Stimuleringsregeling akkerranden Actief Randenbeheer Brabant (2007-2014) - Stimuleringsregeling akkerranden Langs de Linge (2010-2013) - Stimuleringsregeling akkerranden Natuurlijke Grenswateren (2011-2012) - Stimuleringsregeling akkerranden Gelders Rivierengebied (2012-2014)		
Oorspronkelijke naam: Stimulering beperking emissie diffuse bronnen		Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving: overige bronmaatregelen		
Initiatiefnemer:		
Voortgang:	stuks	Motivering:

Uitgevoerd: 2 Vervangen: 2	Deze maatregel, in verbrede vorm, komt terug in de planperiode SGBP2 2016-2021
Toelichting:	**) in totaal 4 stuks voor het beheergebied waterbeheerder. Financiële bijdrage voor maatregelen ter beperking van specifieke emissie van stoffen. Maatregel focust zich met name op de aanleg van vuilwaterinnamepunten voor recreatievaart op de (Beneden-)Linge. Daarnaast is met deze maatregel ook het certificaat Duurzaam Terreinbeheer voor toepassing van bestrijdingsmiddelen op terreinen van WSRL gebiedsbreed gerealiseerd.

Overige maatregelen uitgevoerd in de periode t/m 2015

Er zijn geen overige maatregelen uitgevoerd in de periode t/m 2015

Maatregelen gepland voor de periode 2016 - 2021

Oorspronkelijke naam:	Autonom baggeren	Omvang: 13.774 m3
SGBP omschrijving:	verwijderen eutrofe bagger	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	<p>Is autonome maatregel die bijdraagt aan KRW-doel. Het generiek baggerprogramma is evenredig verdeeld over waterlichamen in deelgebieden waar in de planperiode 2016-2021 de baggercyclus loopt. Deze maatregel is een voortzetting van het baggerprogramma dat ook al liep in 2010-2015.</p> <p>Het op diepte brengen van een watergang (door het baggeren) zorgt ervoor dat de watergang minder snel opwarmt en het verwijderen van de bagger zorgt er bovendien voor dat nutriënten en milieu hygiënische verontreinigingen worden afgevoerd. Dit bevordert de randvoorwaarden voor een goed ecosysteem.</p>	
Oorspronkelijke naam:	Communicatie mbt waterkwaliteit	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	geven van voorlichting	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	<p>**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Communicatie in brede zin: bv. richting landbouw, sportvisserij en andere functies/gebruikers. Doel is informeren en vergroten bewustwording wat bijvoorbeeld kan leiden tot vermindering van emissies naar oppervlaktewater en verbetering van de waterkwaliteit. Dit is een doorlopende maatregel uit SGBP1. Eerder is onder meer via folders/nieuwsbrieven gecommuniceerd.</p> <p>Deze maatregel heeft in beginsel betrekking op alle kwaliteitsparameters. De maatregel is randvoorwaardelijk voor de effectiviteit van alle voorgenomen (overheids)maatregelen. Tevens bevorderen we hiermee begrip en draagvlak bij externe partijen.</p>	
Oorspronkelijke naam:	Herprofilen oevers	Omvang: **) km
SGBP omschrijving:	verbreden watergang/-systeem langzaam stromend of stilstaand: NVO groter dan 3m en kleiner dan 10 m	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	<p>**) in totaal 60 km voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Een inventarisatie heeft aangetoond dat een aantal oudere natuurvriendelijke oevers sterk verlanden, of geheel niet tot ontwikkeling zijn gekomen. Niet ontwikkelde of verlande oevers dragen niet bij aan de waterkwaliteitsdoelen. Deze oevers kunnen met de huidige kennis en inzichten door middel van herprofilen beter ingericht worden. Deze maatregel draagt bij aan verbetering van de vier biologische parameters, doorzicht en de nutriënten P en N.</p> <p>Op basis van de gegevensanalyse komt bijna 80 kilometer NVO in aanmerking voor herprofilen. In samenhang met het optimaliseren van beheer en onderhoud zal bekeken worden welke trajecten van waterlichamen met verlande oevers voor herprofilering in aanmerking komen.</p> <p>Wij denken hierbij aan een indicatie van: Beekrestanten Bloemers 700m, Beekrestanten Citters 1900m, Beken Groesbeek 2500m, Beneden-Linge 1600m, Kanalen Bommelerwaard-oost 100m, Kanalen Bommelerwaard-west 1900m, Kanalen Land van Heusden&Altena 300m, Kanalen Lek&Linge 300m, Kanalen Quarles van Ufford 9000m, Kanalen Tielerwaarden 1100m, Linge en Kanalen Nederbetuwe 15700m, Linge en Kanalen Overbetuwe 33000m, Sloten Lek & Linge 200m, Sloten Nederbetuwe 2500m, Sloten Tielerwaarden 7300m.</p> <p>De komende planperiode gaan wij 60 km van deze verlande / niet effectieve natuurvriendelijke oevers herprofilen.</p>	

Oorspronkelijke naam:	KRW Onderzoeksprogramma	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	<p>**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Het KRW onderzoeksprogramma heeft als doel om kennis met de praktijk te verbinden en de kennis over het functioneren van onze watersystemen te vergroten. Het onderzoeksprogramma richt zich daarom:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Op het actualiseren van bestaande kennis (effectieve maatregelen, beperkende factoren, functioneren watersysteem, etc.); -Op het genereren van nieuwe kennis ten behoeve van nog te nemen maatregelen. <p>Specifieke onderzoeksprojecten voor de KRW zijn het haalbaarheidsonderzoek 'Optimalisatie beheer en onderhoud' (wordt gebied breed uitgevoerd) en onderzoek naar nut en noodzaak verbetering RWZI Groesbeek (specifiek voor het waterlichaam Beken Groesbeek).</p>	
Oorspronkelijke naam:	Natuurvriendelijk (ecologisch) onderhoud van waterlichamen	Omvang: **) km
SGBP omschrijving:	uitvoeren op waterkwaliteit gericht onderhouds-/maaibeheer (water en natte oever)	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	<p>**) in totaal 26 km voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Natuurvriendelijk onderhoud op de locaties waar natuurvriendelijke oevers worden aangelegd in SGBP2. Ook geherprofileerde oevers werden en worden natuurvriendelijk onderhouden.</p> <p>Deze maatregel draagt bij aan verbetering van de vier biologische parameters en de nutriënten P en N.</p> <p>Van deze 26 km is 6-8 km geraamd in het waterlichaam Hoge Boezem (zie maatregel aanleg natuurvriendelijk oevers). De overige 18-20 km wordt verdeeld over het zoekgebied Alm en Biesbosch, Betuwe, Beneden-Linge, Bommelerwaard en Land van Maas en Waal.</p>	
Oorspronkelijke naam:	Natuurvriendelijke oevers KRW in waterlichamen	Omvang: **) km
SGBP omschrijving:	verbreden watergang/-systeem langzaam stromend of stilstaand: NVO groter dan 3m en kleiner dan 10 m	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		

Toelichting:	<p>** in totaal 26 km voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Betreft de aanleg van natuurvriendelijke oevers in KRW-waterlichamen, danwel - onder randvoorwaarden - in waterlopen welke direct aansluiten op KRW-waterlichamen. Deze maatregel draagt bij aan verbetering van de vier biologische parameters, doorzicht en de nutriënten P en N.</p> <p>Breedte natuurvriendelijke oever is afhankelijk van breedte watergang. Aanleg van natuurvriendelijke oever binnen profiel is in bepaalde situaties niet mogelijk wegens risico op vermindering afvoer.</p> <p>Van het voornemen om 26 km natuurvriendelijke oevers aan te leggen is 6-8 km natuurvriendelijk oever geraamd in het waterlichaam Hoge Boezem in de Alblasserwaard. De overige 18-20 km wordt verdeeld over het zoekgebied Alm en Biesbosch, Betuwe, Beneden-Linge, Bommelerwaard en Land van Maas en Waal.</p> <p>Deze maatregel wordt ingezet op het niveau van het beheergebied en niet als specifieke maatregel per locatie en per waterlichaam, omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op voorhand is niet te voorspellen welke kansen voor uitvoering van specifieke maatregelen zich in de planperiode voordoen; - Op voorhand is niet te voorspellen waar grondverwerving ten behoeve van de uitvoering van een maatregel het voorspoedigst zal gaan; - Op voorhand is niet te voorspellen waar beheersovereenkomsten met grondeigenaren kunnen worden afgesloten.
---------------------	--

Oorspronkelijke naam:	Stimuleren bovenwettelijke/innovatieve maatregelen landbouw	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		

Toelichting:	<p>** in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Deze maatregel is primair gericht op het terugdringen van emissies vanuit de landbouw. Hiermee heeft het waterschap de mogelijkheid om bovenwettelijke/-innovatieve maatregelen in de landbouwsector te stimuleren/ondersteunen. Dit past in de aanpak van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW). Dit wordt in de 2e planperiode samen met LTO op gebiedsniveau uitgewerkt.</p> <p>Het gaat bij deze maatregel bv. om het uitwisselen van kennis met groepen ondernemers, gericht op toepassing van innovaties, het sluiten van kringlopen en het verminderen van emissies naar bodem, water en lucht. Concreet zou het kunnen gaan om projecten gericht op bijvoorbeeld het verbeteren van het mineralenmanagement in de melkveehouderij, het verbeteren van bodembeheer in de akkerbouw, integraal watermanagement op bedrijfsniveau, het verminderen van emissies van gewasbeschermingsmiddelen enz.</p> <p>Deze maatregel wordt ingezet op het niveau van het beheergebied en niet als specifieke maatregel per locatie en per waterlichaam, omdat op voorhand niet is te voorspellen welke kansen voor uitvoering van specifieke maatregelen zich in de planperiode voordoen.</p> <p>De gebieden waar we in samenwerking met LTO met DAW aan de slag willen zijn: Alblasserwaard, Alm&Biesbosch, Land van Maas en Waal, Groesbeek/Ooijpolder, Betuwe en Bommelerwaard.</p>
---------------------	---

Oorspronkelijke naam:	Stimulering beperking emissie diffuse bronnen	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	overige bronmaatregelen	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		

Toelichting:	<p>** in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Deze maatregel is primair gericht op het terugdringen van emissies vanuit de niet-landbouw. In de 1e planperiode hebben we deze maatregel geïntroduceerd en dit loopt door in de 2e planperiode.</p> <p>Derde partijen (niet-landbouw) die maatregelen willen nemen gericht op het beperken van diffuse stoffen, kunnen hierbij door het waterschap worden gestimuleerd. Bijvoorbeeld de aanleg van vuilwaterinzamelpunten door gemeenten ten behoeve van de recreatievaart.</p> <p>Hiermee heeft het waterschap de mogelijkheid om emissiebeperkende (bovenwettelijke/-innovatieve) maatregelen buiten de landbouwsector te stimuleren/ondersteunen door middel van een financiële bijdrage voor maatregelen ter beperking van specifieke emissies van stoffen.</p> <p>Deze maatregel wordt ingezet op het niveau van het beheergebied en niet als specifieke maatregel per locatie en per waterlichaam, omdat op voorhand niet is te voorspellen welke kansen voor uitvoering van specifieke maatregelen zich in de planperiode voordoen.</p>	
---------------------	---	--

Oorspronkelijke naam:	Stimuleringsregeling Actief randenbeheer	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	geven van voorlichting	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	<p>** in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen.</p> <p>Stimuleringsregeling voor het beperken van uit- en afspoeling en directe emissies van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen via bufferstroken.</p> <p>Het gaat bij deze maatregel om aanleg en beheer van bufferstroken (zijnde mest- en spuitvrije zones), welke direct gelegen zijn naast watergangen.</p> <p>Deze maatregel wordt ingezet op het niveau van het beheergebied en niet als specifieke maatregel per locatie en per waterlichaam, omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op voorhand is niet te voorspellen welke kansen voor uitvoering van specifieke maatregelen zich in de planperiode voordoen; - Op voorhand is niet te voorspellen waar beheersovereenkomsten met grondeigenaren kunnen worden afgesloten. 	
Oorspronkelijke naam:	Uitvoeren Vismigratieprogramma	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	vispasseerbaar maken kunstwerken	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		

Toelichting:	<p>** in totaal 1 stuks voor het beheergebied waterbeheerder.</p> <p>Met aanpassingen in de inrichting en het beheer en onderhoud van de watergangen wordt de biotoop van de vis zodanig op orde gebracht dat deze er kunnen opgroeien, schuilen en voortplanten. Van belang is dat vissen deze biotoop ook kunnen bereiken.</p> <p>Deze maatregel draagt bij aan de verbetering van de algemene biologische parameter vis in het beheergebied van WSRL. Het herstellen van vrije vismigratiemogelijkheden door het opheffen van knelpunten is beschreven in de vismigratievisie 'Ruim baan voor vis' (Vismigratieplan Waterschap Rivierenland 2009-2015, februari 2009).</p> <p>Door de ervaringen in SGBP1 is het zinvol het vismigratieplan te herijken, met de insteek om vismigratieroutes voor 2027 te realiseren. Dit moet leiden tot prioritering en keuzes: welke knelpunten gaan we oplossen en welke vismigratieroute is het meest kansrijk om mee te beginnen.</p> <p>We onderscheiden vier vismigratieroutes:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Vismigratieroute Alblasserwaard; -Vismigratieroute Linge; -Vismigratieroute Alm en Biesbosch; -Vismigratieroute Citters. <p>Deze routes sluiten aan bij de visie op vismigratie binnen Rijn West (routekaart voor vismigratie in de Nederlandse Delta). We combineren deze routes bij voorkeur met R-type waterlichamen in ons beheersgebied.</p> <p>Focus is om de meest urgente knelpunten op te lossen om daarmee vrije vismigratieroutes te creëren. De nadruk komt meer te liggen op de vismigratieroute. In de tweede planperiode geven we invulling aan het vismigratieprogramma; we herijken de vismigratievisie en geven invulling aan de prioritering van de vismigratieroutes en we denken, indicatief, aan het oplossen van ca. 10 à 20 vismigratieknelpunten.</p>
---------------------	---

Oorspronkelijke naam:	Verbreden/verdiepen watersysteem	Omvang: ** ha
SGBP omschrijving:	verdiepen watergang/-systeem (overdimensioneren)	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	<p>** in totaal 55 ha voor het beheergebied waterbeheerder.</p> <p>Het op voldoende diepte brengen en/of het verbreden van het natte profiel (creëren groter doorstroomprofiel) van watergangen kan van belang zijn voor het verbeteren van de waterkwaliteit en het oplossen van waterkwantiteitsknelpunten op specifieke locaties. Deze maatregel draagt bij aan verbetering van de vier biologische parameters.</p> <p>Deze maatregel wordt ingezet op het niveau van het beheergebied en niet als specifieke maatregel per locatie en per waterlichaam, omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op voorhand is niet te voorspellen welke kansen voor uitvoering van specifieke maatregelen zich in de planperiode voordoen; - Op voorhand is niet te voorspellen waar grondverwerving ten behoeve van de uitvoering van een maatregel het voorspoedigst zal gaan. <p>Het verdiepen en/of verbreden is voorgenomen over een lengte van ongeveer 55 km waterlichaam tot en met 2027. Dit verdiepen/verbreden is maatwerk en zal voornamelijk uitgevoerd worden in samenhang met het optimaliseren van beheer en onderhoud.</p>	

Maatregelen gepland voor de periode 2022 - 2027

Oorspronkelijke naam:	Beheer en onderhoud optimaliseren	Omvang: **) km
SGBP omschrijving:	uitvoeren op waterkwaliteit gericht onderhouds-/maaibeheer (water en natte oever)	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 km voor meerdere waterlichamen. Beheer en onderhoud optimaliseren in alle waterlichamen. De omvang van deze maatregel is nog niet bekend.	

Oorspronkelijke naam:	Communicatie mbt waterkwaliteit	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	geven van voorlichting	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen. Communicatie in brede zin: bv. richting landbouw, sportvisserij en andere functies/gebruikers. Doel is informeren en vergroten bewustwording wat kan leiden tot vermindering van emissies naar oppervlaktewater en verbetering van de waterkwaliteit. Dit is een doorlopende maatregel uit SGBP1 en SGBP2. Eerder is oa via folders/nieuwsbrieven gecommuniceerd.	

Oorspronkelijke naam:	KRW Onderzoeksprogramma	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen. Specifieke onderzoeksprojecten voor de KRW, samenhangend opgenomen in een KRW onderzoeksprogramma.	

Oorspronkelijke naam:	Natuurvriendelijk (ecologisch) onderhoud van alle in waterlichamen aangelegde nvo's	Omvang: **) km
SGBP omschrijving:	uitvoeren op waterkwaliteit gericht onderhouds-/maaibeheer (water en natte oever)	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 70 km voor meerdere waterlichamen. Geldt voor alle waterlichamen waar natuurvriendelijke oevers zijn aangelegd of oevers geherprofileerd zijn.	

Oorspronkelijke naam:	Natuurvriendelijke oevers KRW in waterlichamen	Omvang: **) km
SGBP omschrijving:	verbreden watergang/-systeem langzaam stromend of stilstaand: NVO groter dan 3m en kleiner dan 10 m	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 70 km voor meerdere waterlichamen. Aanleg natuurvriendelijke oevers resterend deel van de totale opgave tot 2027. Omvang van de maatregel is indicatief. Betreft de aanleg van natuurvriendelijke oevers (nvo's) in KRW-waterlichamen, danwel - onder randvoorwaarden - in waterlopen welke direct aansluiten op KRW-waterlichamen. Breedte nvo is afhankelijk van breedte watergang. Aanleg van natuurvriendelijke oever binnen profiel is in bepaalde situaties niet mogelijk wegens risico op vermindering afvoer.	

Oorspronkelijke naam:	Onderhoudsbaggeren	Omvang: **) m3
SGBP omschrijving:	verwijderen eutrofe bagger	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 m3 voor meerdere waterlichamen. Vervolg baggerprogramma in alle waterlichamen, omvang nog niet bekend.	

Oorspronkelijke naam:	Stimuleren mest- en spuitvrije zones	Omvang: **) km
SGBP omschrijving:	mestvrije zones	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 km voor meerdere waterlichamen. Stimuleren mest- en spuitvrije zones in alle gebieden behalve Alblasserwaard. Omvang nog niet bekend.	

Oorspronkelijke naam:	Uitvoeren Vismigratieprogramma	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	vispasseerbaar maken kunstwerken	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen. Vismigratieprogramma gericht op aanleggen volledige migratieroutes. Dit wordt ingevuld door het oplossen van een aantal vismigratieknelpunten in deze planperiode, afhankelijk van onder meer bijdrage RWS, aantal knelpunten in de gekozen routes en kosten.	

Oorspronkelijke naam:	Verminderen emissies landbouw via Deltaplan Agrarisch Waterbeheer	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving:	overige instrumentele maatregelen	
Initiatiefnemer:	Waterschap Rivierenland	
Andere richtlijn:		
Toelichting:	**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen. Verminderen emissies landbouw via Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW). Voor deze uitvoeringsperiode zijn de gebieden nog niet exact bekend.	

Toelichting:

De biologie is nog niet goed voor macrofauna en overige waterflora (matig). Daarnaast scoort stikstof (N) ontoereikend.

Meerdere specifiek verontreinigende stoffen overschrijden de norm. Het waterschap heeft geen of zeer beperkte mogelijkheden om deze stoffen met gerichte maatregelen 'aan te pakken' (zie ook onder 'motivering chemische toestand').

Het maatregelprogramma focust daarom met name op:

- het creëren van optimalisatiekansen door zowel inrichtings- als beheer-en-onderhoud-maatregelen slim te combineren
- het stimuleren van het beperken van de nutriënten emissies (aanvullend op het generieke beleid)

Dit programma draagt bij aan verbetering van biologische en/of algemeen fysisch-chemische parameters. Alle doelen zullen evenwel nog niet aan het einde van de 2e planperiode (2021) bereikt zijn. De prognose van de toestand in 2021, zoals opgenomen in '3.Status, doelen en toestand', is naar aanleiding van ervaringen in de 1e planperiode gebaseerd op een behoudende, expert-judgement inschatting.

5. Toepassing uitzonderingen

Als de toestand niet aan de doelen voldoet kunnen aanvullende maatregelen nodig zijn, maar er kan ook van een uitzondering gebruik gemaakt worden (R). De KRW biedt ruimte om af te wijken van de doelen. Zo kan de realisatie van doelen worden gefaseerd en kunnen doelen worden verlaagd. Ook mag rekening worden gehouden met bepaalde nieuwe ontwikkelingen. Dit alles moet wel passen binnen de randvoorwaarden van de richtlijn. Het gebruik van deze uitzonderingen en de motiveringen hierbij worden hier weergegeven.

Fasering van doelbereik tot na 2021

Voor alle stoffen en kwaliteitselementen waarvoor in onderdeel '3. Doelen en toestand' is aangegeven dat de prognose voor 2021 niet "goed" is, is fasering aan de orde.

Onevenredig kostbaar	Ecologie toestand of potentieel
Technisch onhaalbaar	Ecologie toestand of potentieel

Motivering per motiveringsgrond:

Onevenredig kostbaar

Op 22 december 2015 moet Waterschap Rivierenland een nieuw Waterbeheerprogramma (WBP) 2016-2021 hebben vastgesteld. Dit programma beschrijft het beleid, de ambitie, de doelstellingen en de maatregelen van Waterschap Rivierenland voor de periode 2016-2021. Het waterbeheerprogramma omvat de taken watersysteem (regionale wateroverlast, watertekort, stedelijk water, overige functies, waterkwaliteit/KRW), waterketen (zuiveren, samenwerking in afvalwaterketen) en waterveiligheid (primaire keringen, regionale keringen). Het algemeen bestuur heeft op 27 juni 2014 besloten met welke ambitie (inzet) het waterschap deze taken de komende planperiode uit gaat voeren, voor elk van de negen thema's in de vorm van varianten. De voorgestelde voorkeursvariant van alle thema's samen leidt tot een gemiddelde stijging van de heffingsopbrengst van 3,4%. Dit wordt als bestuurlijk maximaal haalbaar beschouwd. Het investeringsvolume van de voorgestelde maatregelen voor het thema waterkwaliteit/KRW voor de planperiode 2016-2021 bedraagt € 15,8 miljoen (de zgn. verbeterinspanningen). Daarnaast bedragen de jaarlijkse kosten voor 'geen achteruitgang van de kwaliteit van het oppervlaktewater' (kosten zuiveringsbeheer, baggeren, monitoring waterkwaliteit) ruim € 80 miljoen (ca. 45% van de begroting).

Het waterschap kan ervoor kiezen een deel van de maatregelen welke nu geprogrammeerd staan voor de laatste planperiode (2022-2027) naar voren te halen. Indien voor het thema waterkwaliteit/KRW ervoor gekozen zou worden meer KRW-maatregelen in de planperiode 2016-2021 uit te voeren dan opgenomen in de voorkeursvariant, zou dat leiden tot een hogere gemiddelde stijging van de heffingsopbrengst. Dit zou tot een disproportionele kostenstijging leiden.

Voor dit waterlichaam is bemesting door de landbouw de belangrijkste bron (via uit- en afspoeling) van nutriënten, die het bereiken van de doelen nog niet mogelijk maakt. Hoewel het generieke mestbeleid significant bijdraagt aan doelrealisatie is het voor het bereiken van de doelen in 2021 naar verwachting niet voldoende. Nog zwaardere inzet leidt echter tot disproportionele kosten voor de landbouwsector, zoals is vastgesteld in de politieke besluitvorming van de Actieprogramma's in het kader van de Nitraatrichtlijn. Zie bijlage: Redeneerlijnen Rijn-West (augustus 2014).

Technisch onhaalbaar

Grondverwerving vindt vrijwel altijd plaats op vrijwillige basis. Dit is een tijdrovend proces. Te voortvarend grond verwerven kan leiden tot het onnodig opdrijven van grondprijzen. Kansen om grond te verwerven zijn vaak gebonden aan bepaalde gebeurtenissen (ruilverkaveling, bedrijfsovernames), die dikwijls juridische procedures met een lange doorlooptijd kennen. Pas nadat de grond is verworven kan realisatie van de maatregel starten. Om één of meerdere van de bovenstaande redenen kunnen niet alle maatregelen al in deze planperiode zijn genomen en kan het doel nog niet worden gerealiseerd. Zie bijlage: Redeneerlijnen Rijn-West (augustus 2014).

Uitvoering van maatregelen met een aanzienlijke impact op de omgeving moet goed worden voorbereid: samenwerking en overleg met de direct betrokken partijen en goede voorlichting van andere belanghebbenden over de wijze van uitvoering en consequenties zijn nodig voor maatschappelijk begrip en draagvlak. Het organiseren van maatschappelijke betrokkenheid kost zoveel tijd dat betreffende maatregelen niet in de komende planperiode kunnen worden uitgevoerd en dus kan het doel nog niet worden gerealiseerd. Zie bijlage: Redeneerlijnen Rijn-West (augustus 2014).

Vorbereiding en uitvoering van het totale voorgestelde pakket aan KRW-maatregelen in de komende planperiode vraagt voldoende kennis en capaciteit. Waar de uitvoeringscapaciteit niet toereikend is om alle benodigde maatregelen te treffen wordt op basis van kosteneffectiviteit, draagvlak en andere relevante overwegingen een prioriteitsvolgorde van maatregelen bepaald. Dat betekent voor dit waterlichaam dat de doelen nog niet worden gerealiseerd. Zie bijlage: Redeneerlijnen Rijn-West (augustus 2014).

Doelverlaging

Conform beleidsafspraken wordt voor 2021 niet overgegaan tot doelverlaging.

Tijdelijke achteruitgang

Wordt er beroep gedaan op art. 4.6 KRW m.b.t. tijdelijke achteruitgang?

Er wordt geen beroep gedaan op art. 4.6 KRW.

Nieuwe ontwikkelingen

Wordt er beroep gedaan op art. 4.7 KRW m.b.t. nieuwe veranderingen in fysische omstandigheden van het waterlichaam?

Er wordt geen beroep gedaan op art. 4.7 KRW.